

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

Se caută o ființă
antropomorfă...

Un ultimatum dat
scînteilor insidioase

Secretele
indienilor Karaja

Cu gîndul la Himeneu (In Palatul căsătoriilor din Leningrad)

Foto : V. Sandrin

„Localnicii“ i-au întîmpinat cu multă curiozitate pe constructorii magistralei Ust-Balık-Omsk.
(Citiți în pag. 3-a „1000 de kilometri fără oprire“)

Foto : I. Sapoşnikov

PAGINA DE UMOR

Copilul minune

Fotbal

Ne vedem
de treabă

Anul XXIII

34

(1171)

25 august 1967

12 pagini, 1 leu

E. Las.

„În pădure. (Linogravură)

MEMORII

Viața mea

— FRAGMENTE —

...La sfârșitul lui aprilie am primit o scrisoare de la Turghenev prin care ne anunța că vine la noi și că la 2—3 mai va fi la Iasnaia Poliana. Scrisoarea ne-a bucurat pe toți, dar mai ales pe mine.

Împreună, am urmărit migrația păsărilor, pe celălalt mal al râului Voronka, într-o pădure tânără, învecinată cu Zașeka. Lev Nikolaevici și Ivan Sergheevici se postaseră în colțuri diferite ale micii poieni; eu am așteptat zborul sîtarilor alături de oaspetele nostru.

— De ce nu mai scrieți? I-am întrebat pe Ivan Sergheevici.

— Nu pot, mi-a răspuns.

— De ce? am întrebat.

— Nu ne aude nimeni? m-a întrebat el din nou, în șoaptă, glumind și aruncînd priviri furioase în toate părțile.

După care a continuat:

— Uite ce-i, sufletelul meu, de fiecare dată cînd mă apucam să scriu ceva eram scuturat de frigurile unei noi iubiri. Ca să pot scrie, trebuie să fiu îndrăgostit. Dar de la un timp încoace...! Am îmbătrînit și nu mai sînt în stare nici de una, nici de alta.

— Ce păcat! am exclamat eu. Îndrăgostiți-vă măcar de mine, am adăugat glumind. Numai să începeți din nou a scrie.

— Nu, nu mă mai pot îndrăgosti de nimeni. Totul s-a terminat, a adăugat el cu o tristețe adîncă, în timp ce eu îmi aduceam amînte de proza lui poetică: „Bătrînul”. Și, la rîndul meu, m-am înrîstărit.

Seara era minunată, dar numai Lev Nikolaevici a împușcat un sîtar, pe care n-am reușit să-l găsim nici noi, nici cîinele de vinătoare.

Turghenev a rămas la Iasnaia Poliana numai două zile și în timpul asta și-a comandat numai mîncăruri rusești: supă de griș cu mărar, plăcinte cu orez și carne de pasăre, cașă de hrișcă și altele. A stat multă vreme de vorbă cu Lev Nikolaevici, a fost foarte prietenos, liniștit și amabil și îi spunea mereu lui Lev Nikolaevici: — Ce bine-mi pare, ce bine că te-ai căsătorit cu Sofia Andreevna...

La 21 iunie 1887 ne-a făcut o vizită Andreev-Burlak, un binecunoscut actor și povestitor din acele timpuri. Ne-a povestit foarte multe lucruri, urmîndu-ne pe toți cu talentul lui, și mai ales pe Lev Nikolaevici. Îmi aduc amînte că îl ascultam în trei, împreună cu Lev Nikolaevici și cu fiul nostru Leova, pînă la 2 noaptea. Ultima lui povestire a fost despre cîumă. Am ris

foarte mult, iar Lev Nikolaevici a hotărît tot timpul, fără să se stăpînească, încît mi-a fost frică să nu i se facă rău.

După cîteva zile de la plecarea lui Andreev-Burlak, Serioja, fiul nostru, a cîntat la pian, împreună cu Lassota șonata Kreutzer de Beethoven, care ne-a făcut o puternică impresie și m-a determinat să notez în jurnal: „Cîtă forță și expresivitate în relatarea sentimentelor omenesți”.

Povestirile lui Andreev-Burlak și sonata Kreutzer l-au stimulat, mai întîi, pe Lev Nikolaevici să se gîndească, și mai tîrziu să scrie romanul „Sonata Kreutzer”. Îmi aduc amînte că Lev Nikolaevici spunea că el trebuie să scrie o povestire la persoana întîia pentru Andreev-Burlak, că cineva ar trebui să interpreteze sonata Kreutzer, iar Repin să picteze niște tablouri care să corespundă povestirii. Acțiunea acestor trei acte reunite ar fi copleșitoare, spunea Lev Nikolaevici.

La 9 august, Iasnaia Poliana și-a deschis iar porțile pentru un oaspete interesant și plăcut: pictorul Iliia Efimovici Repin. A rămas la noi pînă la 16 august și a lucrat tot timpul, neobosit.

A început eu portretul lui Lev Nikolaevici. Și-a așezat modelul lîngă o masă, cu o scrisoare în mînă, iar pe masă a pus mai multe obiecte. A schițat un portret, dar apoi s-a declarat nemulțumit și n-a mai vrut să continue lucrul, spunînd că îi lipsește spațiul, perspectiva și că toate obiectele se aruncă parcă asupra privitorului. Mi-a dăruit acest studiu și a luat lucrul de la capăt. De data asta Lev Nikolaevici i-a pozat în sala mare, așezat într-un fotoliu, cu o carte în mîna stîngă. Mie nu mi-a plăcut nici acest portret. Nu-l înfățișează pe Tolstoi ca pe un artist-gînditor, ci ca pe un om obișnuit, care nici nu prea seamănă cu originalul. Portretul se află acum în Galeria Tretiakov.

Deși poza pentru Iliia Efimovici și lucrul și la manuscrisele lui, Lev Nikolaevici găsea timp și pentru muncile cîmpului. Odată a arat toată ziua, pînă la 8 seara, și era foarte obosit. Trebuia costă și se cara. Tinerii nu-l ajuțau și a fost nevoit să cosească singur. Repin s-a ținut tot timpul după el, l-a studiat din toate unghiurile schițîndu-l în tot felul de poziții. A ieșit un tablou minunat, care-l înfățișază cu multă autenticitate pe Lev Nikolaevici lîngă cei doi cai ai lui.

După ce a terminat tablourile, neo-

bositul Iliia Efimovici a început, număidécit și cu rîvnă, să lucreze la bustul lui Lev Nikolaevici...

Sofia Andreevna Tolstaia

VITRINA

„Pe Donul liniștit”
în lume

În curînd, vitrinele librăriilor sovietice vor adăposti o lucrare oarecum neobișnuită. Este vorba de cartea publicistului K. Priim despre destinul universal al romanului „Pe Donul liniștit”, de Mihail Șolohov. Fără a intenționa desigur acest lucru, autorul oferă o motivare temeinică juriului care a acordat binecunoscutului roman Premiul Nobel. Pentru că lucrarea lui K. Priim prezintă, pe bază de documente, succesul de care s-a bucurat romanul în lumea întreagă, mai precis „aventurile” acestui roman în drumul cuceririi unor mase tot mai largi de cititori.

Iată cîteva din episoadele acestor „aventuri”.

Prima ediție a romanului apărută dincolo de hotarele Uniunii Sovietice a văzut lumina tiparului în Germania anului 1929. Dacă, la început, acest eveniment editorial a fost consemnat numai de presa comunistă a timpului („Rothe Fahne” etc.), nu mult după aceea au trebuit să înregistreze evenimentul și celelalte ziare, iar o revistă catolică de pildă, a scris: „Pe Donul liniștit” de Șolohov este o operă clasică a genului și un alt roman de aceeași valoare nu va apărea așa de curînd”.

Japonia a îmbrățișat, foarte repede și cu multă căldură, romanul lui Șolohov. Prima ediție a „Donului liniștit” a apărut la începutul anului 1931, în traducerea unui foarte bun cunoscător al limbii ruse, Siro Sotomura. Cenzura japoneză a cerut scoaterea multor pagini și paragrafe din carte. Mai mult, a obligat editura să înlăture din tot romanul o seamă de cuvinte ca: „roșu”, „bolșevici”, „libertate”, „revoluție”.

Aceste precauțiuni n-au folosit totuși, probabil, la mare lucru, de vreme ce astăzi circulă în Japonia nu mai puțin de șase versiuni ale romanului.

Și pentru că tot ne aflăm în Extremul Orient, să amintim de modul neobișnuit în care „Pe Donul liniștit” a fost tradus în dialectul urdu. Istoria acestei traduceri s-a născut între zidurile închisorii Gundisaret, din provincia Pendjab. Luptătorii din mișcarea de eliberare națională deținuți acolo au primit, la un moment dat, două volume masive, în limba engleză: Biblia și o carte de o mie de pagini, fără titlu. Cartea fără titlu a fost împărțită în fascicule, cu intenția de a servi drept manual pentru studiul limbii engleze. Curînd, însă, cititorii ei și-au dat seama că întimplarea le pusese în mîini o carte neobișnuită și ziaristul Said Matlabi, aflat printre deținuți, a început să o traducă în limba urdu. Traducerea a escaladat zidurile închisorii și, în 1941, a fost publicată de o editură din Lahore.

La fel de palpitant a fost destinul „Donului liniștit” și în alte țări, pînă a se înălța la distincția supremă a Premiului Nobel.

EDITORIALE

Cartea în cifre

Expoziția internațională de carte, care a avut loc recent la Moscova, a prilejuit o interesantă trecere în revistă a activității editoriale din republicile sovietice.

Editurile din R.S.F.S.R. au prezentat un bilanț realment impunător. Pe teritoriul celei mai mari republici sovietice activează nu mai puțin de 104 edituri, cu o extrem de semnificativă repartiție geografică: 48 dintre ele sînt centrale, 26 republicane, 17 ființează în republicile autonome, 6 în diferite regiuni, iar 7 pe lîngă institute de învățămînt superior.

Dezvoltarea activității editoriale se reflectă elocvent în aceste cifre comparative: în 1913, la 100 de locuitori se tipăreau 62 de cărți și 2 ziare. În 1966, la același număr de locuitori s-au tipărit 796 de cărți, 45 de ziare și 37 de reviste. În total, în anii puterii sovietice

editurile din R.S.F.S.R. au tipărit 1 402 136 de titluri, cu un tiraj global de zeci de miliarde de exemplare.

Pe primul loc se situează editura „Prosvetșenie”, cu 1 600 de titluri anual, într-un tiraj de 260 milioane de exemplare, din care 200 milioane sînt manuale școlare.

Editura „Detskaia literatura” tipărește anual peste 650 de titluri pentru copii, cu un tiraj de circa 130 milioane de exemplare.

Una din cele mai vechi edituri a republicii este „Moskovski raboci”, înființată acum 46 de ani. În acest răs-timp, editura a publicat peste 10 000 de titluri, cu un tiraj de circa 500 milioane de exemplare. Una din cele mai tinere edituri ale republicii, „Sovetskaia Rossia”, înființată acum 10 ani, a tipărit în acest interval circa 5 000 de titluri, într-un tiraj de peste 250 milioane de exemplare.

Editura „Lenizdat”, care și-a sărbătorit recent o jumătate de veac de existență, publică anual circa 300 de titluri într-un tiraj de 8,5 milioane exemplare.

„Prietenii
lui Octombrie
și ai păcii”

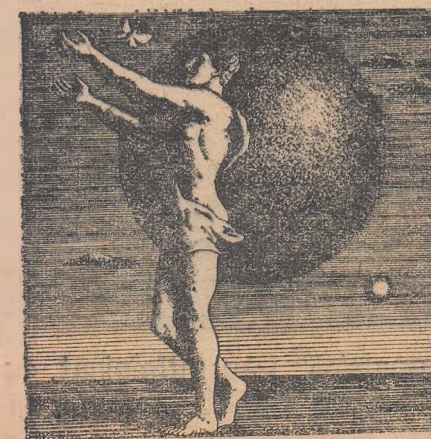
Revoluția din Octombrie a inspirat un mare număr de scriitori, de pe toate meridianele globului, care i-au consacrat emoționante pagini de proză și versuri, iar nenumărați publiciști de talent au salutat evenimentul în pagini de reportaj. Cu prilejul jubileului de 50 de ani al revoluției, editura sovietică „Literatura” a publicat o culegere cuprinzînd texte alese din operele a 60 de autori din 25 de țări din Europa, Asia și America.

Culegerea include pagini din cunoscutul reportaj al lui John Reed „Zece zile care au zguduit lumea” și din cartea lui Maté Zalka „Nemurire”, amintiri ale unor participanți la războiul civil ca Iaroslav Hasek, Ivan Olbracht și Franz Karl Weiskopf, notele de drum ale primilor vizitatori orientali ai Uniunii Sovietice: Rabindranath Tagore și Ciuciu-pai.

Personalitatea lui Lenin i-a inspirat pe Paul Vaillancourt (Franța), Gustavo Valcarcel (Peru), Nicolas Guillen (Cuba), Theodore Dreiser (S.U.A.), Martin Andersen Nexø (Danemarca), Sean O'Casey (Irlanda), Herbert Wells (Anglia), Arnold Zweig (Germania), Bernard Shaw (Anglia).

Culegerea mai include de asemenea texte de Anatole France, Thomas Mann, Julius Fucik, Romain Rolland, Nordhal Grieg și alții.

Volumele este ilustrat cu reproduceri după opere de Pablo Picasso, Fernand Léger, Renato Guttuso, Diego Rivera, David Alfaro Siqueiros, Paul Hogarth etc.

N. Kalinin: Ilustrație de carte (Tuș)

UN JALON MEMORABIL

Primul reactor nuclear

Anul 1946 a fost marcat de un eveniment deosebit pentru tehnica sovietică. Atunci a început să funcționeze primul reactor nuclear din U.R.S.S. Cercetătorul I. Panasiuk, care a participat la această realizare, a evocat recent primii pași ai utilizării energiei atomice. Intrucit noile sale au, ni se pare, o certă valoare documentară, ne-am permis să spicuiem pentru cititorii noștri pasajele cele mai semnificative.

Pentru a regăsi punctul de pornire al construcției de reactoare nucleare în U.R.S.S. trebuie să ne ducem înapoi cu gândul la perioada dinaintea războiului. Într-un laborator al Institutului de fizică tehnică din Leningrad, Igor Kurceatov muncea atunci la elaborarea teoriei și la realizarea de experiențe în legătură cu fisiunea nucleului de uraniu sub acțiunea neutronilor.

Teoria calitativă a primului reactor nuclear a fost concepută de savanți sovietici.

Și acum să ne ducem cu gândul la anii războiului... În Moscova înfometată, cu luminile camuflata, din 1943, cei mai apropiați colaboratori ai lui

In centrele de cercetări atomice se face un control sever al încăperilor în care lucrează cercetătorii.

Kurceatov au amenajat un laborator într-o casă de pe strada Pijevski, în care-și avusese înainte sediul Institutul de seismologie. Cercetătorii duceau lipsă de echipament, de materiale, de mină de lucru, totul trebuia improvisat.

Dar în ciuda acestor teribile handicapi, în noiembrie 1943 a putut fi pusă la punct o instalație — extrem de sensibilă — pentru impulsuri, funcționând cu trifluor de bor, care a permis efectuarea de măsurători foarte precise.

În 1946, construcția primului reactor nuclear a intrat în faza finală. Clădirea era gata, sistemele de comandă și dispozitivele de protecție, de control și măsurători puteau fi puse în funcțiune.

Și, în sfârșit, a venit și ziua când s-a dat startul... La postul de comandă subteran rămăseseră numai cercetătorii absolut indispensabili. Sistemele de comandă și de protecție au fost acționate, cele două bare de siguranță extrase din reactor... După care, Kurceatov a comandat scoaterea ultimei bare de reglare cu cadmiu. Zgomotele caracteristice ale contorilor de raze gamma și neutroni erau tot mai clare.

Încordați și neliniștiți, urmăream orice mișcare a lui Kurceatov, care nu-și mai lua ochii de la galvanometrul cuplat la indicatorul neutronic de forță al reactorului. Așa au trecut unul, două, zece minute, dar semnalul luminos nu se aprindea.

...Abia la a patra încercare, reușita a fost completă. Toți indicatorii acustici au început literalmente să mugească și lămpile de semnalizare s-au aprins. Acul galvanometrului și-a accelerat mișcările, ceea ce însemna că atinsese faza când reacțiile atomice se întrețineau prin ele însele. Radiațiile au început să pătrundă chiar și în laboratorul subteran.

Fericit, Kurceatov a apăsat pe butonul care comanda coborîrea barelor de siguranță. Semnalele au devenit mai rare. Reacția în lanț, provocată de om, fusese oprită de om.

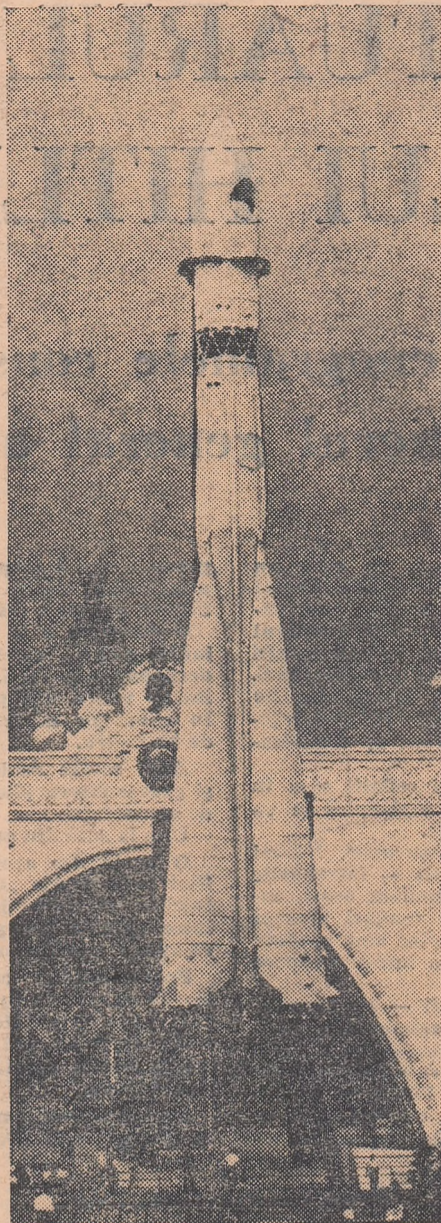
INDUSTRIA PETROLULUI

1000 de kilometri fără oprire

În ultimii ani, pe harta Siberiei o serie de nume s-au înscris în litere de-o șchioapă, devenind dintr-o dată celebre. Unul din ele este Tiumen, regiune situată imediat dincolo de Urali, al cărei subsol ascunde fabuloase zăcăminte de petrol. În cei 1440000 de kilometri pătrați ai ei ar intra ușor Franța, Anglia, R.F.G., Italia, Belgia și Olanda la un loc. Și toată această întindere pare să fie ocupată de o mare subterană, neagră și uleioasă, din care specialiștii sovietici s-ar putea extrage 40 de milioane de tone anual. Pe lângă această cifră s-ar părea că cele 3 milioane de tone extrase anul trecut nici nu merită să fie menționate. Amintind, însă, condițiile în care s-a început lucrul, se va vedea că ele reprezintă efectiv o realizare.

În Tiumen, unde densitatea populației e de un locuitor la 10 kilometri pătrați, pionierii petrolului au sosit în bărci pe fluviul Obi și pe afluentul său Irțiș. Imediat în urma lor au venit întăriri aduse cu elicopterele. După care a început lupta pentru cucerirea acestei regiuni neprimitoare, acoperită de mlaștini, din care se înălțau roșii de țintari atât de compacte, încât întunecau soarele. Din mlaștini au răsărit turle de foraj și în locuri unde pînă de curînd nu călcăse picior de om se ridică acum așezări mai mici și mai mari.

Transportul petrolului pînă la rafinăriile din Omsk, cel mai mare centru de prelucrare din Siberia apuseană, era, însă, foarte anevoios, deoarece cursurile importante de apă — Obi, Irțiș și Tobol — singura cale de comunicație accesibilă, sînt navigabile numai trei luni pe an. Totuși, petroliștii din Tiumen au declarat că anul acesta vor extrage și transporta 6 milioane de tone de țifei. Pe ce s-au bazat ei cînd și-au luat un asemenea angajament? Pe noua conductă, cu diametrul de 1 m, care va purta în flux continuu, rapid și economic, materia primă de la Ust-Balik, pe cursul mijlociu al Obiului, pînă la Omsk pe o distanță de 1000 km. Construirea ei în timpul record de doi ani a fost posibilă numai datorită tehnicii înaintate. Cum s-ar fi putut transporta uriașele țevi în taigaua lipsită de șosele dacă nu ar fi existat elicopterele și avioanele cu reacție AN 12? Nu de mult conducta a atins riul Irțiș, scurtînd considerabil călătoria petrolului, care nu mai are de parcurs pe apă decît o treime din vechiul drum. Dar și această situație este trecătoare. Țevile au fost transportate și în parte sudate și pe restul traseului pînă la Omsk. Mai rămîne să se așeze conducta în lăcașul destinat, operație care va fi terminată pînă la 7 noiembrie, căci constructorii înțeleg să-și respecte angajamentul.

Poți să ajungi și cu metrour la Baikonur... dacă te mulțumești cu copia celebrului cosmodrom, prezentată la Expoziția realizărilor economiei naționale a U.R.S.S.

PESCUIT

Cîte luni, atîtea specialități

În rada portului Murmansk, încălzit de caloriferul Golfstromului, domnește tot timpul o activitate febrilă. Pe apa întunecată se leagănă nave de diverse naționalități: cargouri, vase mineraliere și petroliere, spărgătoare de gheață, fabrici plutitoare de conserve, nave de pază a coastei și o mulțime de remorchere, lughere și traulere. Pe chei se înalță munți de sare cenușie, stive de lăzi și butoaie, o pădure de macaraleportale. Prin fața magaziiilor Combinatului de prelucrare a peștelui se perindă un șir nesfîrșit de vagoane de marfă cu patru osii. În sezonul de vîrf, primăvara, se încarcă 250 pe zi, iar în sezonul „mort” tot se mai găsește marfă pentru vreo sută. Combinatul livrează fileuri de pește congelat către 66 centre sovietice și 12 țări străine. În fiecare lună lansează o nouă specialitate: o dată e vorba de ciorbă de pește conservată

prin frig, altă dată de pelmeni umpluți cu o tocătură de pești oceanici... Dar combinatul mai livrează anual și 13 milioane de cutii de conserve și peste 3000 de tone de pește afumat, prezentat în 15 sorturi diferite. Pentru a acoperi cererile crescînde de acest ultim produs, s-a prevăzut construirea unei noi secții, complet automatizate, de afumare la rece.

O imagine clară a anvergurii pe care o ia Murmanskul ca furnizor de preparate din pește (față de 1950 cantitatea de pește „debarcată” pe coasta Murman s-a dublat), se obține numai adăugînd la producția combinatului pe aceea a traulerelor moderne, de pildă tipul B.M.R.T., care-și prelucrează singure prada și livrează fiecare anual pînă la 10000 de tone de produse congelate de cea mai bună calitate. Călătoriile acestor traulere durează în mod normal 4—5 luni. În acest răstimp legătura cu uscatul se face prin intermediul unei nave frigorifer care aduce flotilei combustibil, piese de schimb, alimente etc. și preia marfa prelucrată.

S-ar putea crede că astăzi, în era comunicațiilor prin radio, elicopterelor și sondelor submarine, pescuitul în larg nu mai prezintă probleme. Totuși se întîmplă ca traulerul „iscoadă” să anunțe prin radio prezența unui banc masiv de pești și ca, la sosirea pescadoreanor, acesta să fi dispărut fără urmă. Sau, uneori, din două traulere ce pescuiesc aproape bord la bord, unul nu mai are curînd în ce să-și pună prada, iar celălalt prinde doar „mărunțiș”. De aceea se pare că la Murmansk mai sînt încă foarte prețuiți comandanții cu ochi de linx, care văd ce se întîmplă pînă în adîncuri, la o sută de metri. Pentru a reduce și mai mult riscurile pescuitului, experții se gîndesc ca, în viitor, peștele să nu mai fie vînat, ci ademenit spre năvodul întins pe fund, prin excitanți chimici sau acustici. Apoi, cînd aparatul electronic va semnala că năvodul este plin, celor de la bord nu le va mai rămîne decît să-l tragă afară.

CONSTRUCȚII

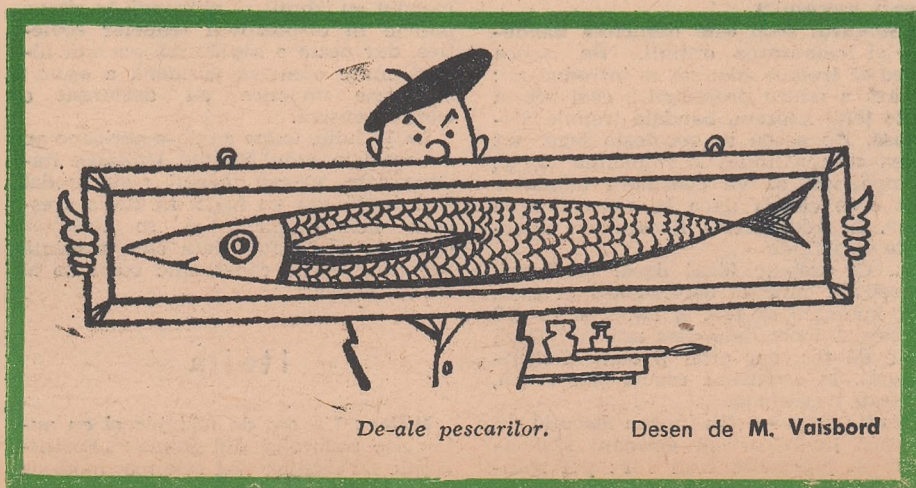
Renașterea unui lac

Lacul Sevan... O adevărată mare, albastră ca safirul, cuibărită între munți înzăpezii cu crestele acoperite de nori, dominînd cîmpiile aride din jur. Una din cele mai mari întinderi de apă din Caucaz, situată la o altitudine de 1916 metri deasupra nivelului mării, Sevanul a început în ultimii ani să-și restrîngă simțitor suprafața. Față de vechiul țarm apele s-au retras la 200—300 m distanță așa încît o insulă, dominată de o mănăstire datînd din sec. XIII, a devenit peninsulă!

Acum treizeci de ani, ținînd seama de diferența de nivel, inginerii sovietici au propus forarea în aceste locuri a unui tunel care să canalizeze apele Sevanului spre văile aride ale regiunii. Așa a luat ființă ansamblul de hidrocentrale de la Razdan, care a început să furnizeze industriei energie electrică ieftină, iar văii Ararat, principala grînar al Armeniei, apa necesară irigațiilor. Dar iată și cîteva consecințe neprevăzute: de la intrarea în funcțiune a ansamblului lacul și-a pierdut o treime din capacitate, nivelul lui scăzînd cu 15 metri. O primă măsură luată a fost construirea de puternice centrale termice, Razdan încetînd astfel să mai ocupe primul loc în balanța energetică a Armeniei. Totuși, apele Sevanului continuau să scadă. Climatului devenise mai continental, cursurile de apă cuprinse într-un perimetru de aproximativ o sută de kilometri au început să sece, frumosul lac, un adevărat monument al naturii, dispărea cu încetul.

Atunci a fost elaborat unul din cele mai îndrăznețe proiecte, anume captarea și canalizarea spre lac, printr-un tunel subteran, a apelor riului Arpa. Principalele lucrări de construcție se vor realiza la peste 2500 m deasupra nivelului mării, canalul urmînd să ia naștere în stațiunea termală Djeremuk, să treacă pe sub munții Vartenis pentru ca, în fine, să-și reverse apele în Sevan. Construcția canalului subteran Arpa-Sevan, cu o lungime de 48 km și deci cel mai mare tunel din U.R.S.S., va fi terminată în cursul anului 1970.

Pînă la această dată, nivelul lacului va coborî pînă la 1898 metri. S-a prevăzut ca apele să fie oprite la acest nivel, ceea ce va permite funcționarea în continuare a instalațiilor de distribuție de la Razdan și, în consecință, furnizarea, anual, a 500 milioane metri cubi de apă pentru irigarea văii Ararat. Porțiunile de teren fertil de pe care s-au retras apele Sevanului vor fi plantate cu perlele de nuci, ceea ce va constitui încă o atracție turistică a locului.

De-ale pescarilor.

Desen de M. Vaisbord

actualitatea

ÎN SANCTUARUL REICHULUI HITLERIST

Din stenogramele consfătuirilor ținute la cartierul general al lui Hitler

Materialele de față ne dau posibilitatea, pe care nu a avut-o nici un agent al serviciilor de spionaj din timpul celui de al doilea război mondial, să pătrundem în sanctuarul Reichului hitlerist — la consfătuiri ținute la cartierul general al Führerului. Vom trece, împreună cu stenograful militar în uniforme cenușii, pe lângă vigilentele gărzii S.S. și vom intra fie în buncherul cancelariei Reichului, fie în sala de conferințe din castelul Berghof, fie într-o încăpăre specială a cartierului general de front al organizației „Wehrwolf”.

... În jurul meselor șed stenograful, toți ceilalți stau în picioare. Aceasta e tradiția. Spre sfârșitul războiului se va așeza și Führerul, care se șubrezește între timp.

Fiecare cuvânt care se rosteste este consemnat. Numai ceea ce ne are legătură cu obiectul discuției — întrebările „Ce oră e?” (căci Führerul nu poartă niciodată ceas), cuvintele adresate ciinelui ciobănesc Blondy (uneori prezent la consfătuiri) — nu e notat. Textele transcrise sînt predate la cancelaria Reichului unde sînt depozitate într-o încăpăre protejată împotriva incendiului.

Timp de aproape trei ani, șase stenografi — care au de pus toți jurămîntul în fața Führerului — zgrăie hîrtia, notînd impasibili muzica marșurilor întii victorioase, iar mai apoi funerare ale armatei hitleriste. În preajma lui aprilie 1945, cînd printr-un semn apatic cu mina, Hitler își concediază scribii — niciodată nu va mai avea nevoie de ei — însemnările se cifrează la o sută de mii de pagini. Steno-

gramele sînt transportate cu avionul la Berchtesgaden, unde principalul istoric militar al lui Hitler, generalul-maior Schärf, primește dispoziția să le distrugă.

Ordinul de a fi arse este dat de referentul personal al lui Bormann, iar executarea lui este încredințată unui Sonderkommando S.S. Lăzile cu stenograme sînt descărcate într-o vilcea din preajma lacului Huntersee și incendiate. În urma lor nu rămîne decît un morman de cenușă înalt de un metru.

Apoi sosesc acolo militari americani, scormonesc cenușa și găsesc cîteva plicuri cu acte. Sînt stenogramele a cincizeci de consfătuiri.

Unu la sută din ceea ce a fost consemnat.

O parte din acest unu la sută se află în fața noastră. Sînt extrase din „Culegerea de procese verbale ale consfătuirilor militare ținute la cartierul general al lui Hitler între 1942—1945”, publicată la Stuttgart (Volumul urmează să apară în traducere rusă la „Voenizdat”).

Facem așadar cunoștință cu documente care la vremea lor au constituit principalul secret al Reichului. Deși, după cum vom vedea, ele nu dezvăluie nici un secret deosebit, dar arată fascismul în forma lui pură, propovăduind forța și teoria rasistă, ura față de om, vărsarea de sînge, înșelăciunea și minciuna.

Scopul stenogramelor era să glorifice căpeteniile celui de al treilea Reich. Dar ele vorbesc împotriva acestora,

Proiect de directivă privind lupta partizanilor

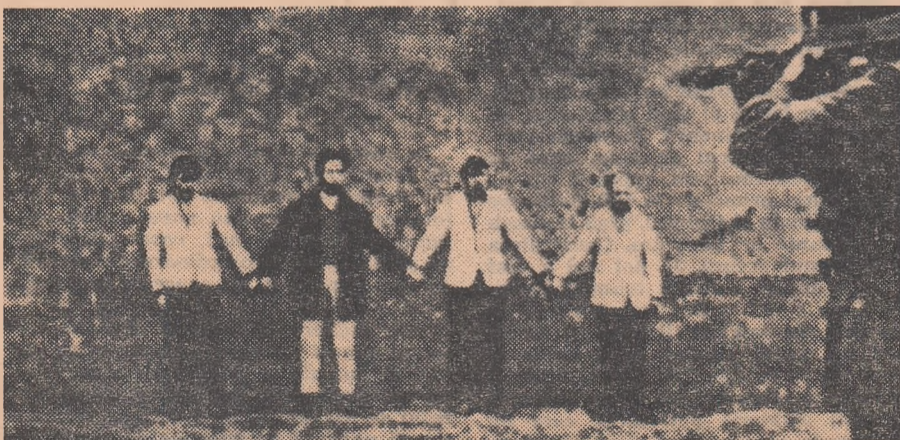
Keitel: Mi s-a ordonat să amintesc încă o dată de lupta cu bandele. O scurtă indicație în acest sens am primit aseară.

Hitler: Socotesc necesar următorul preambul. În genere, în acțiunea de reprimare a bandelor — și acest lucru trebuie să intre în cap tuturor — este just ceea ce duce la succes. Orice mijloc care dă rezultate e bun.

(Această directivă fusese aprobată la 27 noiembrie 1942 și intrase deja în vigoare. „Preambulul” amintit mai sus a fost completat de Hitler cu un decret emis la 16 decembrie 1942 și semnat de Keitel. Decretul desființa orice res-

zura de gît sau de picioare, chiar și tăia în bucăți. Despre acest lucru nu se specifică nimic. Singura restricție se referă la represuniile organizate după luptă în regiunile în care au locuit bandiții. Față de această acțiune, chiar și Reichsführerul ar manifesta oarecare prudență, de vreme ce trebuie să fim convinși că prin măsurile luate nu vom extinde raza de acțiune a bandelor și nu-i vom alunga pe toți bărbații din zona respectivă. Căci asemenea vești se răspîndesc repede din sat în sat și te pomenești la un moment dat că 2000 de bărbați au trecut de partea bandelor.

Hitler: Totuși, în principiu trebuie să se includă un punct care să prevadă că, dacă un ostaș ia, din convingere, cele mai aspre măsuri spre a-și îndeplini datoria, dreptatea e integral de partea

„În acțiunea de reprimare a bandelor... orice mijloc care dă rezultate e bun”.

tricii în teroarea exercitată împotriva popoarelor înrobite. „...unitățile militare sînt obligate și pe deplin îndreptățite să folosească în această luptă orice mijloace, chiar și împotriva femeilor și a copiilor, dacă ele garantează succesul”).

Singurul scop este nimicirea bandelor și instaurarea ordinii. De aceea cred că trebuie adăugat ca introducere: „Fără a aduce prejudicii... căci acesta este țelul suprem, bandele trebuie distruse. De aceea se socotește legal tot ceea ce contribuie la nimicirea lor și, dimpotrivă, se va considera dăunător tot ceea ce nu duce la exterminarea lor”. În felul acesta fiecare are libertate de acțiune.

... Ce trebuie făcut dacă, bunăoară, porcii de ciine se baricadează în casă, iar înăuntru se află și femei și copii? Poate fi incendiată casa sau nu? Dacă i se dă foc, vor arde și oameni nevinoși. În asemenea cazuri nici vorbă, trebuie incendiată.

Jodl: Evident. Nu începe discuție. În timpul luptei ostași germani sînt liberi să procedeze cum vor: pot spîn-

du și acțiunile îi vor fi sprijinite în toate cazurile.

... La 5 iulie 1943 în intrîndul de la Kursk două grupuri de armate germane au declanșat operația „Citadela”. La început au izbutit să pătrundă în cîteva puncte în dispozitivul trupelor sovietice, dar peste o săptămînă această ultimă mare ofensivă germană a eșuat; Armatele sovietice au declanșat o contraofensivă.

La 10 iulie, trupe anglo-americane au debarcat în sudul Siciliei. Unitățile italiene care apărau țărîmul s-au predat fără luptă sau au fugit. În Italia creșteau nemulțumirile și se resimțea oboseala războiului. Iată cum prezintă această situație căpeteniile celui de al treilea Reich.

Italia

Hitler: Un om de nădejde și cu autoritate comunică din Roma: „Fortificațiile nu satisfac nici cele mai modeste

cerințe. Tot ce au expus în văzul tuturor, chiar și al inamicului... pozițiile de mitraliere prost utilizate... sînt criticabile”. Apropos, acolo, în sud, avem antimalarice — atebriină?

Keitel: Trebuie să verifice.

Hitler: Imediat! — „Antimalaricele Montecatini au dat rezultate foarte proaste”. Bineînțeles, la ce te poți aștepta de la o întreprindere care lucrează numai pentru profit!... „Inspectorul n-a observat la ostași un adevărat spirit de luptă. Soldații nu-și dau seama de primejdia care le amenință țara; se gîndesc în primul rînd la soțiile și copiii lor... Corpul ofițeresc e demoralizat, ofițerii vîrstnici... ofițerii tineri sînt contaminați de scepticism”.

... N-ar trebui oare să facem în așa fel încît pe neobservate să creăm impresia că cele mai mari pierderi sînt provocate de malarie? Poate că ar merita să procedăm așa, nu? Pe diverse căi, prin palavrăgii de încredere. Asemenea zvonuri se răspîndesc, evident, foarte repede.

Jodl: E de ajuns să i se spună acest lucru atașatului?

Hitler: Ei da, în timpul unei discuții, să i se spună că nu numai rănile sînt de vină, că cele mai mari pierderi sînt pricinuite de malarie.

Zeitler: Ce ar fi dacă am schimba numele unui spital în „de malarie” și i-am pune niște firme mari? Și în felul acesta s-ar răspîndi zvonul.

Hitler: În genere, să se vorbească cît mai mult — și dușmanul crede bucuros asemenea povești — că lucrul cel mai cumpănit este, chipurile, malarie, care pustiește totul.

Alte zone

Christian: ...Noaptea trecută, inamicul a folosit un mijloc de care ne teamam de mult; a lansat sute de mii de benzi de staniol. În consecință s-au produs perturbări în toate instalațiile de radiolocație... împrejurare care explică numărul relativ mic de aparate doborîte de avioanele noastre de vînătoare — numai 10...

Hitler: Nu-i nevoie să-mi spui asta, am văzut fotografiile. Dar ia spune, staniolul lansat de ei poate proteja avioanele?

Christian: A fost deranjată funcționarea aparatului terestru. Avioanele de vînătoare de noapte puteau folosi parțial totuși aparatul de bord... Aceasta nu orientează însă avionul spre țintă, ci i-o semnaleză doar, așa încît pilotul nu știe încotro trebuie să-și îndrepte aparatul.

Hitler: Dar englezii ce fel de aparatură au? Determină ea poziția unui alt avion sau nu?

Christian: Nu vă pot spune precis, mein Führer, dar se pare că da.

Hitler: Înseamnă că fixează totuși ținta?! Informează-te!

Christian: Am folosit 51 de avioane în operația de minare a gurilor fluviului Humber. 47 și-au îndeplinit misiunea. Dacă aceste 47 de avioane s-ar fi aflat deasupra porturilor engleze, n-am fi avut, după părerea mea, 500 de avioane inamice deasupra Hamburgului. Nu știu exact dacă toate avioanele pot executa asemenea misiuni sau numai o parte dintre ele.

Hitler: Cînd o să fie gata povestea asta cu minele?

(Este vorba, probabil, despre continuarea operației inițiate în primele luni ale războiului de minare pe cale aeriană a apelor din jurul Angliei).

Hitler: În acest caz trebuie să mă situez pe poziția că e mai bine să se efectueze acolo raiduri. Căci în actuala situație nu putem spune poporului german: am minat totul acolo, am trimis 50 de avioane pentru minare. Nimeni nu va înțelege acum acest lucru.

Am mai arătat... că teroarea poate fi înfrîntă numai prin teroare. Trebuie trecut la contralovituri, toate celelalte

(Continuare în pag. 11-a)

FIGURI NOI

Gheorghe Jjenov

Pe ecranele noastre rulează filmul „Omul pe care îl iubesc”. În rolul principal, Evgheni Muromțev, joacă Gheorghe Jjenov.

Actorul nu este cunoscut la noi. Primul contact cu publicul românesc l-a avut în rolul episodic al milițianului din comedia „Feriți-vă automobilul”. Jjenov și-a interpretat secvența magistral. Dar trebuie să fii un consacrat al aparițiilor episodice, ca artistul emerit Serghei Filippov, de exemplu, pentru ca spectatorii să-și rețină numele.

De altminteri și în Uniunea Sovietică Jjenov abia începe să fie cunoscut ca actor de cinema. După filmul „Feriți-vă automobilul”, publicul sovietic a reacționat prompt. Studioul „Mosfilm” și regizorul Eldar Riazanov au primit multe scrisori în care, sub o formă sau alta, revenea întrebarea: „Milițianul

cu motocicletă este milițian adevărat sau artist?” Veridicitatea personajului e, într-adevăr, remarcabilă. Așa încât Eldar Riazanov răspunde invariabil și cu plăcere corespondenților săi, cum mărturisește în paginile revistei „Sovetski ekran”: „Milițianul cu motocicletă este un artist adevărat”.

Biografia artistică a lui Gheorghe Jjenov a început acum trei decenii pe scenă. A jucat în multe teatre, a ajuns până în orașul polar Norilsk. Acolo l-a întâlnit pe Innokenti Smoktunovski, care l-a rindu-l a colindat teatrele periferice până când a fost consacrat la Leningrad, ca și Jjenov. Buni prieteni, Jjenov a avut o influență hotărâtoare asupra lui Smoktunovski, care nu se lăsa convins să accepte rolul ciudatului Detocikin din „Feriți-vă automobilul”, atât de diferit de tot ce făcuse până atunci.

Cinematograful l-a descoperit tîrziu, dar în schimb acum regizorii vor parcă să recupereze tot ce au pierdut ignorînd atîta vreme talentul lui Jjenov, despre care același Riazanov scrie: „A spune că Jjenov e veridic nu înseamnă încă nimic. Arătați-mi un actor care nu știe să fie veridic. Dar mulți nu pot decît asta. Pe cînd Jjenov poate tot. El poate să fie și veridic, și buf. Poate

juca și dramă, și tragedie, și toate nuanțele de comedie. Iar, pe deasupra, e un om care gîndește mult, delicat, inteligent, cu un deosebit simț al dreptății și foarte bun”.

CINEMA

Un scenariu cu peripeții

Acum cîțiva ani dramaturgul Afanas Salinski a scris un scenariu inspirat de un fapt real: un grup de ofițeri sovietici căzuți prizonieri au fost recrutați pentru o școală fascistă de spionaj. Dar pregătirea pe care și-au însușit-o acolo au folosit-o spre folosul patriei lor, nu împotriva ei, cum mizeraseră șefii germani. Ofițerii „spioni” au reușit să pună mîna pe o documentație secretă de cea mai mare importanță și să o transmită în patrie, zădărnici astfel planurile inamicului.

Studioul cărui i s-a adresat dramaturgul a respins scenariul. Nevrînd să lase în anonimat artistic materialul de care se slujise, Salinski a rescris pe baza lui o piesă, „Pietricele în palmă”, pe care au montat-o imediat cîteva teatre, obținînd cu ea un mare succes de public. Succesul teatral a fost determinant pentru soarta scenariului, care a intrat în producție la studioul „Gorki” din Moscova.

În noua-i lucrare, autorul „Nilei” arată aceeași predilecție pentru oameni cu destine majore și tragice, pentru caractere puternice, neînfrînte, capabile de orice sacrificiu în numele cauzei alese, cum este eroul viitorului film, Nikolai Verejkov.

În școala de spionaj de la Reutenfurt, șefii nazisti în frunte cu colonelul Anberg, adversar primejdios și inteligent, aplică metoda „divide et impera”, făcînd totul ca să-i dezbină pe cursanți, conducîndu-i metodic spre dezumanizare. Dar concepția lor se ciocnește de rezistența celor lucizi, ca Nikolai Verejkov, care nu încetează să trezească în oameni omenescul, să le insufle încredere în forța lor, să organizeze lupta în condiții imposibile. În această confruntare învingător iese Verejkov.

Iată pe scurt acțiunea filmului „Școala de la Reutenfurt”, la care lucrează regizorul I. Lukinski, actorii G. Bortnikov, S. Iakovlev și I. Kahiiani în rolurile principale, operatorul Vadim Kornilov, compozitorul V. Afanasiev.

„POST-POP” ȘI MATERIALELE LUI

Ruj, cartofi, mucuri de țigară...

După o existență scurtă, faimosul curent „pop-art” e pe cale de a-și da obștelescul sfîrșit. Dar principiile lui „artistice” au și fost preluate și duse mai departe de o nouă „școală”, care își proclamă filiația pînă și în nume: „post-pop”.

Abia născut în S.U.A. „post-popul” a și găsit exegeți gata să-l analizeze cu toată seriozitatea, și care exaltă mai ales faptul el dă artiștilor „posibilități nelimitate”.

Ce se ascunde însă sub această formulă elegantă? Parfumi ambalate în sticle de coca-cola, statuete din ruj de buze, construcții fantasmagorice din... cartofi uriași, scînduri de călcat rufe duse la „desăvirșire” — iată numai o săracă enumerare a „capodoperelor” noului curent.

Dar „post-popul” nu se limitează la aria picturii și sculpturii. El încearcă să pătrundă și în sfera vieții cotidiene, punîndu-și pecetea pe obiecte de uz curent, pe mobilă, îmbrăcăminte, cărți etc. etc. Ba merge și mai departe. Ziarul „New York Times” anunță că s-au compus imnuri religioase în stil „pop”!

Cum se vede, nu se poate nega că „post-popul” deschide posibilități nelimitate dibacilor care nu au nimic comun cu arta adevărată. Unul dintre ei, reprezentant de frunte al noului curent, s-a specializat în fragmente anatomice — picioare, mîni, abdomene și altele — pe care le confecționează din material plastic și le aplică pe un peisaj marin. Imaginați-vă: la orizont linia mării, un cer albastru à la Matisse, iar în prim plan un abdomen omenesc transparent! Dar un anume Aldenburg (ferească Dumnezeu să afle de acest „anume”) i-a întrecut pe toți. A mește-

rit o construcție unică din mucuri de țigară. Cu această operă și-a cîștigat renumele de cel mai neobosit maestru al „post-popului”, înzestrat cu „spirit și farmec”.

Or fi poate și căutări neobosite, și spirit, și farmec, și dibăcie, și multă risipă de eforturi, dar tot nu ajung pentru a face din mucuri de țigară, cartofi și ruj de buze opere de artă. Reacția publicului o devedește clar. Oamenii se amuză batjocoritor. Cînd nu se îndignează.

I. Repina

PICTURĂ

Orașul real și fantastic

Pictorul Nikolai Grițuk nu-i moscovit. A venit din îndepărtatul Novosibirsk și, după o muncă asiduă de trei ani, a realizat o serie de acuarele atît de pătrunse de dragoste pentru orașul pe care și l-a ales de model încît le-a intitulat cu toată dreptatea „Moscova mea”.

Moscova, cu arhitectura ei veche și nouă a inspirat mulți pictori. Fiecare s-a străduit să o „descopere” din nou, să o surprindă dintr-un unghi inedit.

Nikolai Grițuk a reușit să adauge trăsături noi la portretul orașului. În același timp, el a urmărit să infirmă părerea că acuarela este o artă „de cameră”, care preferă dimensiunile mici, studiul. „Armele” cu care luptă Grițuk sînt nu numai proporțiile mari ale pinzelor lui, ci mai les încărcătura lor bogată de sensuri, torentul de sentimente care le bîntuie.

Acuarele înfățișează peisaje moscovite, fiecare cu adresa precisă: Piața Roșie („Mausoleul lui Lenin”), Piața Dzerjinskij („Ora de vîrf”), bulevardul Marx („Zi însoțită”) etc. Pentru Grițuk orașul nu este o sumă de obiecte exterioare, transpuse pasiv pe pînză. Pictorul se folosește de mijloacele artei sale pentru a-și exprima activ emoția față de ceea ce zugrăvește. „Iată de ce — scrie criticul V. Lapsin — Moscova lui e cînd veselă, cînd tristă, cînd de o li-

niște elegiacă, cînd teribil de dramatică. În obișnuit el reușește să vadă neobișnuitul, în banal și cotidian trăsături poetice”.

Orașul este în acuarelele lui Nikolai Grițuk în același timp real și puținel fantastic, locurile înfățișate sînt concrete, dar și ușor transfigurare de imaginația și sentimentele autorului. De aceea titlul ciclului: „Moscova mea”, semnifică mai mult decît dragoste filială; el evocă Moscova lui Grițuk, așa cum a văzut-o și înțeles-o, cum a „descoperit-o” pictorul.

SPECTACOLE DE SUCCES

Dansează, Asel!

Cînghiz Aitmatov s-a împotrivit cînd compozitorul Vladimir Vlasov și coreograful Oleg Vinogradov l-au consultat cu intenția să compună un balet inspirat din nuvela lui „Ploșorul meu cu bîsmălușă roșie”. Nu numai că nu s-a lăsat ușor convins, ba a încercat din răsputeri să-i convingă să renunțe la planul lor, care i se părea infructuos. Și chiar după ce a acceptat, a rămas sceptic.

Au urmat repetițiile, chinurile facerii spectacolului, pe care numai oamenii de meserie le cunosc. Dar în cele din urmă universul literar al talentatului scriitor kirghiz a fost recreat cu mijloacele dansului.

După ce a văzut-o pe Asel dansînd, scepticul Aitmatov a scris: „Ce s-a întîmplat? Eroina s-a născut parcă a doua oară pentru mine, cu mai multă plinătate și strălucire. Ceea ce, ca autor, nu făcuser decît să presupun în caracterul ei, ceea ce n-am putut să văd decît printre rînduri, ca să spun așa, a găsit o expresie clară și originală în muzică și dans. Asel a crescut în ochii mei, a devenit mult mai feminină și mai lirică”.

Entuziasmul scriitorului e perfect întemeiat. Baletul „Asel” se numără printre marile succese ale Teatrului Mare din Moscova.

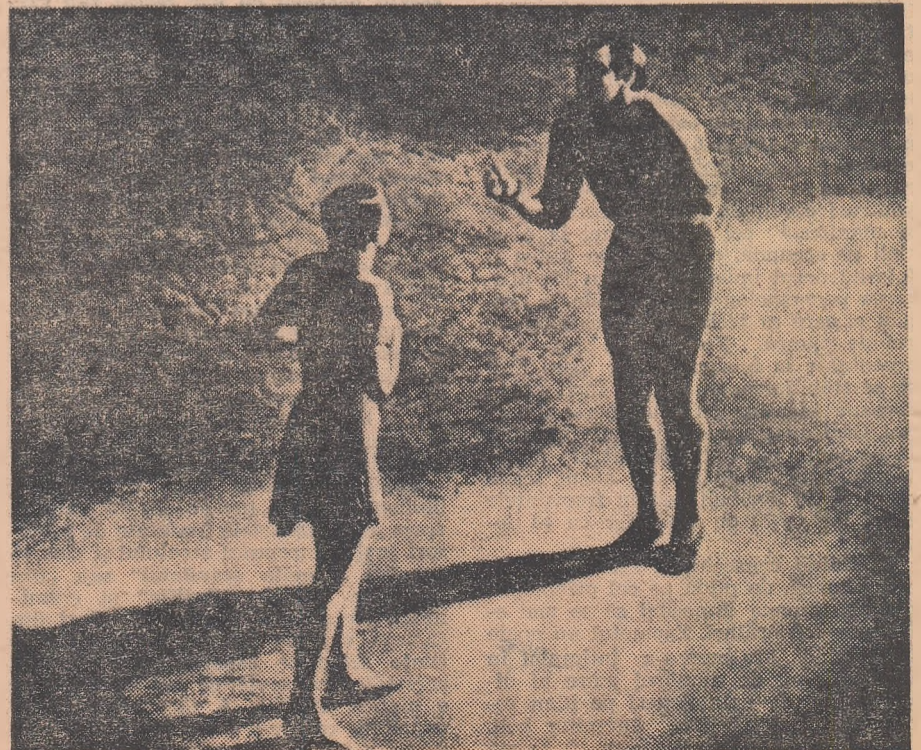
Subiectul nuvelei, care a fost tradusă și la noi, a suferit modificări în versiunea coregrafică, dar locul principal îl ocupă tot Asel (evenimentele și oamenii se concentrează chiar mai mult în juru-i), cu sentimentele și dragostea ei, întii fericiți apoi înșelată. O temă veche de cînd lumea, dar ce proșpețime au reușit să-i dea întii Aitmatov, apoi autorii baletului!

Rolul lui Asel este strălucit interpretat de balerina Nina Timofeeva, care creează personajul unei tinere fete tandre și încrezătoare, cu inimă nobilă, care știe să fie mîndră și curajoasă nu numai la bucurie, ci și la durere.

În jurul Ninei Timofeeva iubesc și suferă Ilias (Nikolai Fadeev), Baitemir (Iaroslav Seh), Kadicia (Elena Ribinkina).

Spectacolului și realizatorilor lui s-au adus multe elogi. Dar cea mai mare răsplătă au fost cuvintele lui Cînghiz Aitmatov:

„Sînt nespuse de recunoscător autorilor baletului, Teatrului Mare, balerinilor, pentru minunata metamorfoză a lui Asel, trecută din proză în poezia dansului”.

Asel îl întilnește pe Ilias...

arta

a

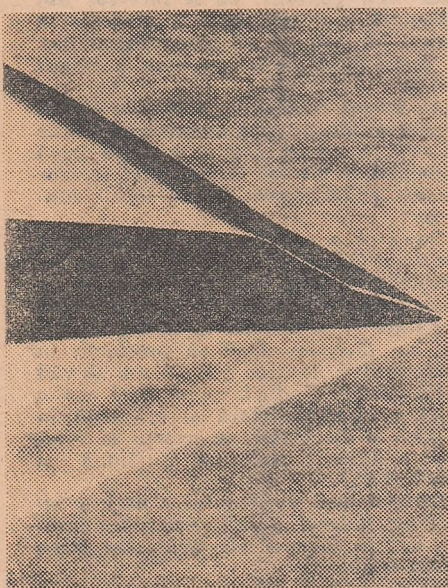
ACUSTICĂ

Liniște, vă rog!

S-ar părea că omenirea e sortită să trăiască într-un mediu din ce în ce mai zgomotos. Înmulțirea mașinilor (în ințelesul larg al cuvântului) și creșterea populației amenință să umple întreg Pământul, nu numai orașele mari, cu o hărnmălaie insuportabilă. Dar omul nu se dă bătut și nu înțelege să accepte neajunsurile tehnicii. Iată de ce zgomotul este una din problemele la ordinea zilei.

Cît de puternic trebuie să fie un sunet pentru a fi clasat drept zgomot și mai cu seamă drept zgomot dăunător? Criteriile sînt în mare măsură individuale, depinzînd de sensibilitatea fiecăruia din noi (vezi articolul din „Veac nou“ nr. 18/1967, pag. 10); totuși există și posibilități de apreciere obiectivă.

După cum se știe, caracteristicile unui sunet sînt înălțimea, determinată de frecvența vibrației (care se măsoară în herți sau cicli pe secundă) și inten-

Știați că zgomotul poate fi fotografiat? Iată imaginea, obținută printr-o tehnică specială, a unei de șoc conice, vinovată de „bang“-ul avioanelor supersonice.

sitatea, determinată de energia vibrației (care se măsoară în decibeli). Frecvențele de pînă la 3000 cicli pe secundă sînt cele mai importante pentru înțelegerea vorbirii; deasupra acestei limite sunetele sînt considerate de obicei mai „zgomotoase“ și mai supărătoare, deși fără ele nu ne-am bucura de muzică. Scăderea auzului cu vîrsta sau în urma expunerii prelungite la zgomote prea puternice începe prin a se manifesta tocmai în această zonă înaltă. Pentru măsurarea capacității auditive a unui om se folosesc deci ambii parametri ai sunetului. Dacă omul nu percepe un sunet de o anumită frecvență decît atunci cînd intensitatea acestuia este crescută să zicem cu 10 decibeli față de media stabilită pe un grup foarte mare de indivizi tineri (aproximativ între 18 și 30 ani) și sănătoși, se spune că auzul i-a scăzut cu 10 decibeli. În asemenea teste frecvențele se împart în mai multe benzi, fiecare conștînd dintr-o octavă a cărei frecvență maximă este dublul celei minime. Cercetarea unui grup de 400 de muncitori care lucraseră ani de zile într-un mediu foarte zgomotos, în medie 90 decibeli în toate cele șase octave cuprinse între 100 și 6000 cicli pe secundă, a arătat că, după 25 de ani de muncă, auzul le scăzuse cam cu 30 decibeli pentru frecvențele înalte. Efectul nociv se manifestă cel mai prompt la 4000 cicli pe secundă, cifră care ar putea fi folosită drept indicator pentru identificarea persoanelor mai sensibile la zgomot și care ar trebui să schimbe locul de muncă. Tulburările sînt mai accentuate la început, după care tind să se stabilizeze, în așa fel încît devin aproape identice cu cele inerente vîrstei. Căci un studiu comparativ efectuat la oameni cu ocupații liniștite a demonstrat că la 60 de ani auzul scade cu circa 30 decibeli pentru frecvențele mari, iar la 70 de ani chiar cu 40 decibeli.

Abordînd consecințele zgomotului pe alte planuri, de pildă pe cel psihologic, devine aproape imposibil să se mai efectueze măsurători. Zgomotul nu poate fi învinuit, așa cum s-a întîmplat în unele locuri, de numărul mare al divorțurilor, de neînțelegeri pe plan social sau de înmulțirea anumitor boli. Totuși, nu se poate contesta că există oameni hipersensibili la zgomot, după cum există alții care nu suportă ouăle

sau racii. Anchete efectuate în locuri constant zgomotoase (lîngă gări, aeroporturi, în centrul orașelor mari) pe mii de oameni, nu au dat rezultate perfect concludente; s-ar părea, însă, că aproximativ un sfert din cei interogați nu sînt deranjați; mai mult a variat proporția celor care nu se pot adapta deloc (10—25 la sută). În general, efectele biologice certe ale zgomotului cuprind, în afara scăderii auzului, îngreunarea înțelegerii verbale, distragera atenției în cazul unei munci care necesită concentrare, tulburarea somnului și o stare proastă, de iritare.

Să vedem acum ce s-a făcut și ce se poate face pentru combaterea acestui agasant însoțitor al secolului nostru. În industrie, deși nu s-a ajuns încă la un acord unanim asupra intensității maxime admisibile (se vorbește de 85 de decibeli la frecvențe de peste 700 cicli pe secundă), au început să se ia măsuri pentru amortizarea zgomotului mașinilor, îmbrăcînd pereții halelor în materiale speciale, așezînd „împrejmuiri“ izolatoare în jurul mașinilor, adaptîndu-le anumite dispozitive, înzestrînd muncitorii cu căști etc.

Cum stăm, însă, cu locuințele, pe care arhitectura modernă le vrea estetice, idealurile ei fiind transparența și continuitatea (cu alte cuvinte multă sticlă și spații comunicante), inamice vieții liniștite. În plus, pereții despărțitori sînt în general subțiri, căci mai intervine și factorul economie. Există tot felul de procedee care pot transforma apartamentele în adevărate oaze: pereți mai groși sau din mai multe straturi de materiale diverse, podele sau tavane „suspendate“ de elementele verticale ale clădirii, instalații sanitare silențioase etc. Prin anchete s-a stabilit că locatarii sînt tulburați cel mai mult de radiouri, televizoare și deplasările, chiar simplul umblat, pe deasupra capului. De aceea țări ca Uniunea Sovietică, Anglia, Olanda etc., care au inițiat după război un vast program de construcții de locuințe, au stabilit anumite limite de transmisie a zgomotului, lăsînd însă constructorilor latitudinea de a alege metodele cele mai adecuate pentru a le respecta. În general, izolarea trebuie să asigure o scădere a zgomotelor puternice cam cu 50 decibeli. Cerințe similare s-au ridicat însă și în fața proiectanților de automobile, camioane, autobuze și avioane, care se străduiesc să creeze timpuri cît mai „discrete“.

PROBLEME IN SUSPENSIE

Se caută o ființă antropomorvă...

...de sex masculin sau feminin, avînd corpul acoperit cu păr roșcat sau castaniu închis, fața respingător de urîtă, fruntea foarte îngustă și proeminentă deasupra ochilor, cu un cozoroc de șapcă, nasul mic și turțit, pomeții în relief, bărbia rotundă și greoaie, complet diferită de a omului, gîtul inexistent, spatele adus, membrele superioare foarte lungi, mîinile înguste cu degete foarte lungi, dar cu policele (degetul mare) scurt și slab dezvoltat, membrele inferioare mai scurte ca ale omului și foarte subțiri în treimea inferioară, piciorul plat și masiv.

Aceasta este fișa biologică a almas-ti-ului, personaj imaginar încă pentru oamenii de știință, dar familiar caucazienilor, întocmită după cele trei sute de mărturii culese la fața locului de M. J. Koffmann, chirurg din Moscova și membră a Societății de geografie a Academiei de Științe a U.R.S.S.

După consultarea unei voluminoase bibliografii, care începe din antichitate, trece prin rapoartele înaintate de profesori ruși la începutul secolului și clasate „pentru a evita scandalul“ sau „din lipsă de interes științific“ și culminează cu scrisori în care locuitorii din Caucaz vorbesc despre existența unor ființe sălbatice asemănătoare omului, cercetătoarea sovietică s-a înhamat la o muncă titanică. A făcut singură 14 expediții, care au durat în total 3 ani, în pădurile și văile neumbrate, în peșterile și cătunele pierdute din cele opt republici caucaziene, pentru a aduna

informații și dovezi care să permită clarificarea mult dezbătutei probleme a supraviețuirii unei ființe preumane.

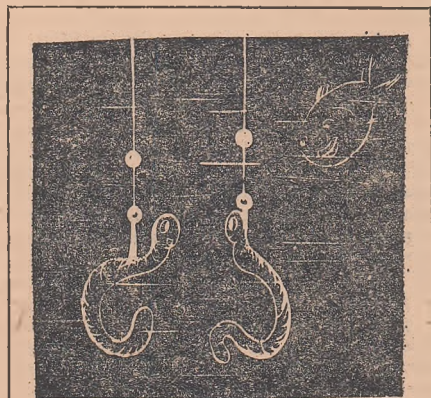
Contrar rudei sale, omul zăpezilor, almas-ti pare a trăi la poalele munților, rareori depășind 2000 m altitudine, și în imediata vecinătate a regiunilor locuite. Fiind nomad, nu poate fi întîlnit două zile la rînd în același loc. Pare să se simtă bine în depresiunile mlăștinoase, ca și pe podișurile golașe, în păduri sau printre stînci și chiar în semideserturi. Este un cățărător și alergător de mîna întîia. Omnivor, preferă alimentele vegetale, ca nucile, alunele, castanele, ghinda, cînepa, măcrișul dar apreciază și ouăle de broască, șopirile, vinînd în plus șoareci, șobolani, veverițe și lilieci.

De ce să fi persistat, însă, acest arheotrop tocmai în Caucaz? Dr. Koffmann explică faptul prin topografia specială a regiunii. Deși a fost de timpuriu un leagăn al lui Homo Sapiens, centrul ei muntos a rămas o insulă izolată, în care o populație relievă a putut supraviețui nestînjinită. În ultimul timp, prin pătrunderea rapidă a civilizației moderne, zona liberă dintre oameni și acești eventuali „strămoși“ a dispărut. Nutrind frică și sîrbă pentru aceste ființe hidoase, localnicii nu le-au făcut nici un rău, pentru ca să nu fie plătiți cu aceeași monedă. La rîndul lui, almas-ti s-a ținut la distanță pentru a nu-și atrage minia vecinilor săi mai puternici. De altfel, se pare că el ar fi pe cale de dispariție. Acum 30—40 de ani era văzut încă foarte des, dar acum este din ce în ce mai greu de găsit. Albinoșii (indivizi cu pielea, părul, irișul etc. depigmentate) semnalati pledează pentru existența unor tulburări degenerative.

În lipsa oricărei dovezi materiale, ce zic specialiștii? În arborele genealogic al speciilor, se constată că, înainte de a dispărea, unele din ele au supraviețuit, cu tot mai puțini reprezentanți, chiar 200 000 de ani. Paleontologii cunosc o pasare uriașă din Madagascar, Aepyornis, astăzi fosilă, al cărei ultim descendent s-a stins abia acum două-trei secole. Există apoi animale, sfenodonul și ornitorineul, care persistă numai datorită grijii de care sînt înconjurate. De ce să fi făcut oamenii o excepție? Prof. Obrucev din Moscova și unii antropologi americani socotesc deci că nu ar fi imposibil ca niște pitecantropi sau neandertalieni să se fi adaptat oarecum și să se fi putut menține în viață pînă în zilele noastre.

Și mai există un fapt care-i împiedică pe specialiști să declare ferm că almas-ti-ul este un produs al imaginației. Majoritatea celor care l-au descris erau oameni destul de simpli, care în orice caz nu puteau avea cunoștințe antropologice. Or, indicațiile referitoare la picior sau la mîna (mai cu seamă dimensiunile policei) corespund exact configurației anatomice care permite mersul sau apucarea obiectelor descrise. Nici între forma craniului, a nasului și a bărbiei nu există vreo incompatibilitate, ele corespunzînd unui prehomind, care s-ar situa între pitecantrop și omul de Neanderthal. Cînd li s-au arătat maritorilor fotografii de urangutan, cimpanzeu, gorilă, pitecantrop și neandertalian, ei au ales todeauna fără ezitare pe cea a pitecantropului, indicînd, însă, cîteva deosebiri și încheind cu comentariul: „De ce ați spus că nu aveți nici o fotografie a almas-ti-ului și acum mi-o arătați?“

Rigurozitatea științifică cere totuși menținerea pe pozițiile indoielii pînă la găsirea unor probe palpabile. Este ceea ce spune de altfel și M. J. Koffmann: „Înțeleg mai bine ca oricine că aceste materiale sînt total insuficiente și că nu ne permit să socotim rezolvată problema hominidului caucazian. Dar culegerea acestor relații era o etapă indispensabilă în elaborarea problemei. Plecați de la zero acum cîțiva ani, astăzi știm pe cine căutăm, unde, aproximativ cînd și cum să-l căutăm. Ceea ce nu ne ușurează totuși situația, deoarece mai știm și că este extrem de greu de găsit“.

— Ce preferi, nisetrul sau cegă? Desen de V. Paceiuev

S

știința

GEOLOGIE

Argumentul ramurii de coral

O ramură de coral poate juca un rol mult mai important decît acela de obiect decorativ. Poate confirma, de pildă, o ipoteză științifică. Așa s-a întîmplat cu una din ipotezele despre trecutul geologic al Pământului, cînd coralul a servit ca martor în disputa dintre partizanii și adversarii ideii că planeta noastră a ajuns la configurația de azi în urma unui proces de dilatare.

E adevărat că ideea dilatării Pământului poate explica relativ ușor formarea continentelor. Pe un glob pămîntesc cu diametrul de două ori mai mic decît cel de astăzi contururile continentelor s-ar îmbina aproape perfect, așa cum se îmbină între ele fragmentele unui desen îmbucătățit. Pără să vrei te lași ademînit de imaginea unei sfere a cărei scoarță, dilatăndu-se, a crăpat. Această ipoteză n-a putut fi, însă, susținută prin date experimentale. Ce argumente noi au fost descoperite între timp?

Privită la microscop, o secțiune dintr-o ramură de coral ne arată niște inele foarte asemănătoare cu zonele inelare concentrice ale copacilor. Dar pe cînd acestea din urmă corespund cu creșterea anuală a plantelor, inelele coralilor indică și numărul lunilor, ba chiar al zilelor care au trecut de la începutul vieții lor. Mai mult: dacă numărătoarea inelelor se face la coralii fosili, se poate determina, în luni și zile, orice perioadă din existența lor de acum cîteva milioane de ani. Apoi, cu ajutorul unor complicate calcule matematice, se stabilește raportul dintre aceste date și dimensiunile Pământului și, în ultimă instanță, diametrul planetei noastre. În felul acesta s-a ajuns la concluzia că diametrul globului pămîntesc crește în medie cu o jumătate de milimetru pe an. O creștere suficient de mare ca în 4,5 miliarde de ani de existență a Pământului diametrul lui să se dubleze.

Așadar, planeta noastră se dilată. De ce? Fenomenul s-ar putea datora modificării structurilor interne, dar și unei scăderi a intensității forțelor magnetice care acționează asupra diferitelor elemente ale globului terestru. Și această ultimă ipoteză ar putea fi verificată cu ajutorul coralilor fosili, căci dacă intensitatea cîmpului magnetic scade o dată cu vîrsta Pământului, orbita lui în jurul Soarelui trebuie să se modifice și deci anul să fie mai lung. Dar această presupunere nu a fost încă confirmată experimental.

O. Șumski

PSIHOFIZIOLOGIE

Hipnoza în diverse ipostaze

- De la „templele somnului“ la clinicile moderne
- „Faza paradoxală“ explică efectul
- Este necesar un teren receptiv.

Noțiunea de hipnotism a fost folosită pentru prima oară în secolul trecut de fizicianul englez Braid. Cuvântul e derivat din grecescul „hypnos“ care înseamnă „somn“. Dar hipnotismul ca metodă terapeutică datează încă din antichitate. Există documente care atestă că virtuțile hipnozei erau cunoscute în Egipt în urmă cu 3—4000 de ani. Egiptenii aveau „temple ale somnului“ în care bolnavii erau puși în transă hipnotică pentru a accelera vindecarea lor.

vorbind, rîzind, alergînd. De fapt, bolnavii respective erau atinși de isterie și neurologul francez reușise să le identifice după atitudini, gesturi și simptome nervoase.

Sugestia pozitivă și negativă

De atunci și pînă astăzi, cînd hipnoza a fost din nou reconsiderată, cele mai bune rezultate se obțin tocmai în ma-

percepă o serie de senzații ireale — de exemplu dacă i se sugerează că bucata de zahăr pe care o primește este amară, el simte senzația amară.

Pe acest fenomen se bazează folosirea hipnozei în terapeutică medicală. Dacă bolnavului i se sugerează în stare de hipnoză lucruri care de fapt nu există (miros de flori etc) este vorba de o sugestie pozitivă. Dar dacă bolnavul are ceva, o durere, un gînd obsesiv, o senzație subiectivă de „nod în gît“ fără cauză organică, prin hipnoză i se îndepărtează această „spină iritativă“, realizîndu-se o *sugestie negativă*.

În tratamentele hipnotice efectul este cu atît mai prompt cu cît pacientul doarește să-l ajute pe medic, cu cît este mai convins de folosul terapiei. Realizarea analgeziei — îndepărtarea senzației de durere — este posibilă de aceea, numai la persoanele „nerefractare“. Acestea percep durerea — după cum arată B. Stokvis — ca stimul tactil, nu, însă, ca stimul dureros. Se pot astfel efectua sub hipnoză, după o prealabilă „testare“, operații din cele mai laborioase ca cele pe glanda tiroidă.

Ne putem hipnotiza singuri?

Hipnoza poate fi, însă, la fel de utilă și în alte domenii ale patologiei. Cele mai mari succese s-au înregistrat în unele afecțiuni psihice, mai ales în nevrozele apărute după emoții mari, în senzațiile de frică, în stările obsesive, în insomnia nervoasă. Dar și aici există limite peste care nu se poate trece. Astfel, nu sînt tratabile prin hipnoză psihoza paranoică, schizofrenia, demențele. Nici la copiii mici nu se poate acționa prin hipnoză, deoarece nu există un teren receptiv.

În schimb, unele boli din capitolul medicinei interne pot fi influențate favorabil de hipnoză. Dr. Houghton din Londra a arătat recent că astmul bronșic poate fi astfel tratat. Se știe că în astm există un cerc vicios. Starea de încordare nervoasă produce crizele de astm care, la rîndul lor, măresc această tensiune. De aceea, medicamentele care nu au și o componentă tranchilizantă rămîn fără efect, dar și acestea produc cu timpul obișnuință. Prin hipnoză cercul vicios se poate rupe, restabilindu-se echilibrul nervos al bolnavului. Mai mult, experiențele au arătat că unii bolnavi pot fi învățați să se autohipnotizeze. Ei sînt antrenați să se sugereze singuri intrînd în transe zilnice de cîte un sfert de oră, cu trezire automată. Sedințele trebuie repetate periodic. Bolnavul își face o „foaie de observație“ unde își notează ora fixă cînd au loc crizele, frecvența și durata lor. Adormind după voință la momentul oportun el evită crizele de sufocare care nu se produc în starea de „transă condiționată“.

Tratamentul prin hipnoză trebuie strict individualizat și aplicat sub supraveghere medicală. Uneori se pot obține vindecări chiar în boli „vizibile“, cum sînt cele dermatologice. A. I. Kartamișev arată în lucrarea sa „Hipnoza și sugestia în terapia bolilor de piele“ că dintr-un lot de 179 pacienți, la mai mult de jumătate s-a produs vindecarea negilor prin hipnoză. În hipertensiunea arterială care prezintă în același timp simptome manifeste de nevroză și tulburări ale somnului, în clinicile sovietice s-au obținut adesea efecte favorabile prin hipnoză.

Oricum, utilizarea hipnotismului în terapeutică rămîne un subiect deschis și congresul de hipnoză care va avea loc anul acesta la Kyoto (Japonia) va consemna, desigur, noi succese.

Dr. E. Rostov

Cînd amorul înlocuiește sugestia.

TEHNICA

CHIMIE

Un ultimatum dat scînteilor insidioase

Bluza de nailon, proaspăt spălată în benzină, își recăpătase albeața. Dispăruseră și petele pe care apa și săpunul nu reușeau să le scoată. Posesoarea ei o puse dar la uscat pe spătarul unui scaun. Trecu un minut, două, trei... și limbi de flăcări țîșniră din imaculatul articol vestimentar.

Ce se întimplase? Intre țesătura din material plastic și spătarul metalic al scaunului se strecurase o minusculă scînteie. Una din scînteile care se produc — cum o știe oricine a avut de-a face cu țesături din fire sintetice — cînd prin frecare nailonul sau alt material plastic polimerizat se electrizează. Cît timp bluza fusese umedă benzina, bun izolator, a împiedicat acest fenomen. Imediat, însă, ce un petec de țesătură a apucat să se usuce, în acel loc nailonul s-a electrizat și a aprins restul țesăturii, încă imbibate de benzină.

După cum se știe, de mult timp exista o împărțire a materialelor în două grupe: conducătoare de electricitate și izolatoare, cărora mai tîrziu li s-a adăugat și o a treia grupă, aceea a semiconductorilor. Polimerii și-au găsit locul în grupa izolatoarelor, însușire care le-a conferit roluri variate: piese pentru diferite aparate electrice, anvelope pentru automobile și avioane, jucării, lenjerie și multe altele. Curînd s-a văzut, însă, că însușirile lor izolante sau, cum li se mai spune, dielectrice, nu sînt fără cusur. Piesele izolatoare, electrizîndu-se prin frecare, acumulează un mare potențial electric și generează cascade de mici scînteie. De unde și exploziile sau incendiile izbucnite de data aceasta nu pe spătarul unui scaun, ci în mari unități industriale.

Studiînd capriciile electrice ale polimerilor, specialiștii au încercat să evite aceste efecte nedorite cu ajutorul electrizării dirijate a polimerilor. Cu acest prilej ei au analizat și repercusiunile pozitive pe care acest proces le are asupra organismului uman. În U.R.S.S. se ocupă de această problemă Institutul de genetică generală al Academiei de Științe, care a pus bazele unei noi orientări în știință: studierea efectelor biologice ale electrizării asupra omului; experiențele urmăresc să determine dozele optime de electrizare, influențele concrete ale electricității statice asupra organismului uman etc. Un colectiv al institutului, condus de I. Ostreakov, a reușit să creeze materiale polimerizate conductoare de electricitate al căror proces de electrizare poate fi dirijat. Ele au fost folosite pentru confecționarea unei încălțăminte bune conductoare de electricitate, a unui linoleum protejat contra exploziilor și a unor piese fabricate în genere numai din platină sau alte metale rare. Se crede că în viitorul apropiat conductoarele electrice din materiale plastice vor găsi aplicații în multe ramuri ale tehnicii.

Această a treia ipostază a polimerilor — după aceea de izolatoare și semiconductor — va completa, fără să epuizeze, posibilitățile miraculoaselor materiale plastice.

Sugestie pozitivă: pacienta este ținută cu mîinile în sus și are impresia că... zboară.

Această practică a fost apoi răspîndită în Grecia și Roma, bucurîndu-se de o deosebită stimă în arsenalul primilor esculapi.

Tratament colectiv

Metoda a fost apoi dată uitării, iar încercările de a o reintroduce în terapeutică au suferit eșecuri. Este cunoscut cazul lui Friedrich Anton Mesmer care a folosit hipnotismul la curtea regelui Ludovic al XVI-lea. El credea că efectele pe care le obținea erau datorită „fluidului magnetic“ pe care îl transmitea pacienților. Nu era, însă, vorba în fond decît de o sugestie hipnotică, pe care Mesmer reușea s-o producă chiar în „tratamente colective“. Voga lui Mesmer a stîrnit invidia confrăților și a determinat Facultatea de Medicină din Paris să instituie o anchetă. Comisia de anchetare era compusă din doctorul Guillotin, inventatorul aparatului care l-a făcut celebru, Bailly, viitorul primar al revoluției și Benjamin Franklin, ambasadorul Statelor Unite în Franța. Membrii comisiei au cerut să fie și ei hipnotizați, dar Mesmer nereușind, a trebuit să părăsească Parisul.

Abia peste un secol hipnotismul a fost folosit din nou ca metodă de tratament. În 1845, un chirurg din Calcutta, James Esdaile, comunica peste 300 de operații (amputații, ablații de tumori etc) efectuate cu ajutorul hipnozei. Pacienții nu simțeau nici o durere în cursul intervențiilor chirurgicale, care decurgeau fără nici un accident.

Procedul lui Esdaile ar fi suscitât poate interesul medicilor, dar tocmai atunci a apărut anestezia chimică. Hipnoza a căzut astfel din nou în dizgrație pînă cînd, acum aproape 80 de ani, marele savant francez Charcot a făcut cîteva experiențe, care au reabilitat-o. Bolnave oarbe, mute, surde sau paralizate au fost vindecate de Charcot prin simplă sugestie. Ele părăseau clinica de la Salpêtrière complet vindecate,

Poșta medicului

MARILENA POPOVICIU — Dej: O metodă de epilajie radicală convenabilă nu există. Nici cea prin electrocoagulare, nici cea prin raze Röntgen nu pot fi aplicate fără riscuri. Astfel încât, singura soluție este epilajia prin metode chimice, repetată ori de câte ori este nevoie. În comerț se găsește un astfel de depilator sub numele de „depilator Ni-vea”. Modul de întreținere însoțește preparatul.

BOZANOV ION — București: Nu este vorba de o boală ci de o timiditate excesivă. Vă recomandăm pentru combaterea ei exerciții de „antrenament autogen” de genul celor publicate în nr. 27/1967 al revistei noastre sub titlul: „Gimnastica voinței”, în pagina „Cotidianul”, și fortifiante ale sistemului nervos: ser neurotonic și Fosfobion câte 10 fiole lunar zilnic, pauză 10 zile și apoi vit B₁ fortiss și Hematomid câte 20 fiole în serie; după o pauză de 8 zile tratamentul se va repeta.

ENACHE P. GHEORGHE — Ploiești: Oligofrenia este numele generic al debilității mintale. În funcție de gradul ei, care depinde de leziunile mai mici sau mai mari ale creierului, se poate face un tratament psiho-pedagogic. Distrugerile de creier nu se pot înlocui prin nici un medicament, rămânând definitive, de aceea doar o școală de reeducare specială poate pregăti pentru viață copilul oligofren. Și aceasta în raport cu capacitatea creierului lezată.

NADIA — București: Probabil că pînă la această dată ați găsit loțiunea Gerovital H 3, care, uneori, lipsește din farmacii din cauza cererii prea mari. În caz contrar, utilizați în același mod o soluție novocaină 2% pe care rugați să v-o prepare la farmacie în cantitatea dorită (100 sau 200 cm³).

Ing. CIMPEAN ANDREI — Hunedoara: 1) Este dificil să punem un diagnostic oftalmologic de la distanță. Este imperios necesar să consultați un specialist. 2) Pentru tulburările hepatice vă recomandăm regimul corespunzător (fără grăsimi prăjite, sosuri, rintașuri, acru, sărat, piperat, alcool, tutun) și un tratament periodic, timp de câteva luni, cu Tonozit, 6 cpr/zi, cite 2 înainte de mese și Fibolin 2 cpr/zi cite 1 după mese, timp de 15 zile pe lună.

SEBASTIAN N. — Minciu Ungureni: Vă rugăm să vă adresați Spitalului clinic de stomatologie, calea Plevnei 19, București.

Avocat A. DIACONESCU — București: Din păcate sînt fenomene de ateroscleroză, inerente vârstei, ce pot fi frinate, dar care nu pot retroceda. Tratamentele pe care le-ați făcut sînt bune, dar trebuie repetate mereu. Concomitent, luați Asclerol și Tonozit, cite 3 drajeuri/zi, 15 zile lunar.

N. ȘTEFĂNESCU — București: Nu cunoaștem sursa folosită în informația despre care ne scrieți. Din cite știm noi, singura soluție la îndemînă la ora actuală este tot cea „clasică”, chirurgicală.

MARIN AUREL — Timișoara: Scuze pentru întîrzierea cu care vă răspundem dv ca de altfel și celorlalți corespondenți. Dar avem de rezolvat multă corespondență. La vîrsta dv. tratamentele hormonale pentru creșterea în înălțime sînt ineficace. Puteți obține oarecari rezultate prin sport (atletism, culturism etc).

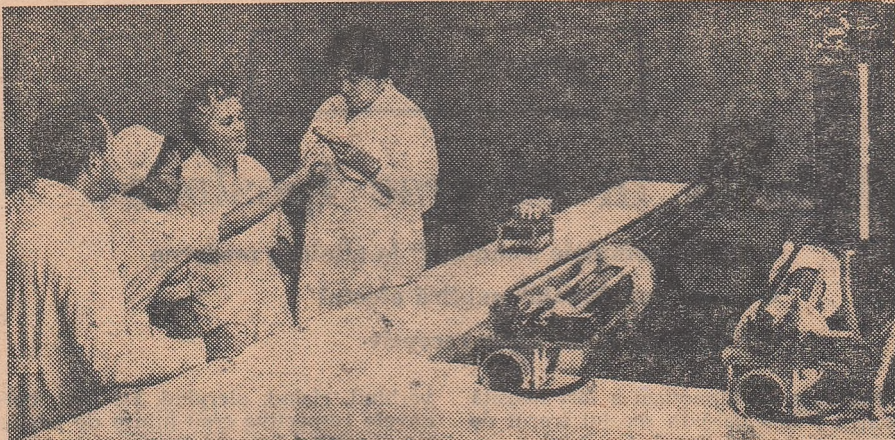
LEONORA R. — București: Considerăm că faceți „mult zgomot pentru nimic”. Consultați un specialist ginecolog care vă va recomanda tratamentul adecvat. Deci nu mai sperați și faceți tot ce trebuie pentru a remedia defectul dv., credem, iluzoriu.

AIOANEI G. — Galați; T. TUDOR — Cluj; M. RELU — București; P. V. — Alba-Iulia; N. MORGA — Oltenița; DOREI. — Bacău; IESANU VASILE — Iași: Tulburările pe care le acuzați necesită un tratament complex, efectuat cu multă perseverență. În primul rînd o terapie pentru fortificarea sistemului nervos din care nu vor lipsi tranchilizantele majore (clordelazin în doze progresive de la 1/2 tab. la 3-4/zi) sau relaxantele (Napoton 1-3 drajeuri/zi) vitaminele (B₁, B₂, B₁₂ serii lunare de 10 fiole), hormonii (Amboxex 2-4 tab/zi sublingual, 20 zile lunar) și eventual stricnină sulf. 2 mg asociat cu fosfobion cite 10 zile lunar (în zilele fără vitaminoterapie). Dar mai presus de orice, autosugestie, voință, psihoterapie, „medicamente” eficiente care se află în mîinile dv.

ORGHIDAN GHEORGHE — București: Nu cunoaștem tratamentul „radical” despre care ați auzit. Întrebați la sursă.

ZIMBREA — Sibiu: Soția dv trebuie să facă neapărat un consult ginecologic. Altfel nu ne putem pronunța.

CIRNECI FILOFTEIA — Mangalia: În psoriazis nu există în prezent un tratament radical. Noi am mai dat în această rubrică diverse scheme terapeutice, pentru care vă rugăm să cercetați colecția revistei. Tratamentul despre care ne scrieți nu e mai eficace decît celelalte.

In laboratorul de imunologie al Institutului de epidemiologie din U.R.S.S. a fost elaborată o metodă de sterilizare cu ajutorul radiațiilor.

CUM NE HRĂNIM

Asimilarea alimentelor

În compoziția alimentelor intră, după cum se știe, proteine (albumine), lipide (grăsimi), hidrocarbonate (glucide), vitamine și săruri minerale. Modul de asimilare a acestor substanțe nutritive variază în funcție de o serie de factori pe care e bine să-i cunoaștem.

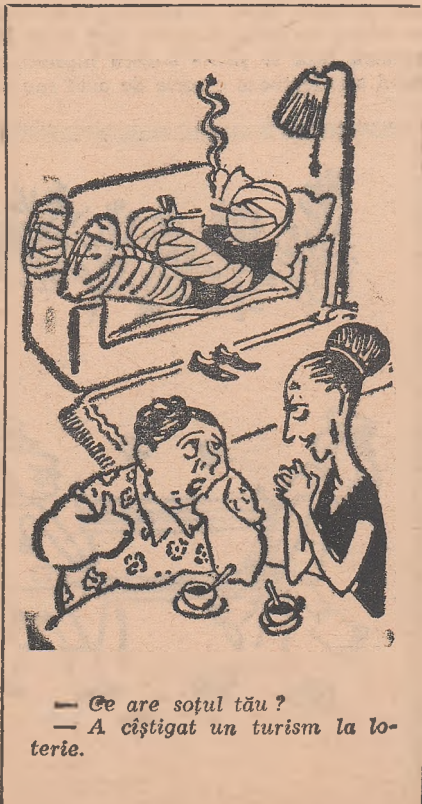
Sucurile digestive ale stomacului și intestinului transformă alimentele în produse asimilabile, adică descompun combinațiile complicate ale substanțelor chimice (albumine și altele) în produși mai simpli. Aceste produse de digestie se absorb prin pereții intestinali în limfă și sînge.

Printre factorii de care depinde digestia și asimilarea alimentelor cea mai importantă sînt: activitatea secretorie a tubului digestiv, viteza de trecere a produselor prin intestin și compoziția regimului alimentar.

Nu toate produsele alimentare sînt asimilate în aceeași măsură de către organism. Produsele vegetale, în a căror compoziție intră celuloza, se asimilează mai greu decît cele de origine animală. Celuloza aproape că nu se modifică sub influența sucurilor digestive, din care cauză capacitatea ei de asimilare este foarte redusă. În afară de aceasta, ea micșorează capacitatea de asimilare a albuminelor care există în celulele bogate în celuloză. Celuloza intensifică peristaltismul intestinal și accelerează deci viteza de trecere a alimentelor prin tubul digestiv. Din această cauză, în fecale pătrund produse care nu au fost asimilate, ca și o parte din produsele de digestie care nu au reușit să fie absorbite.

Cu mult mai bine se asimilează hrana de proveniență animală și hrana mixtă. Astfel, în timp ce albuminele din produsele de cereale și făină se asimilează în proporție de 80 la sută, cele de origine animală (carne, ouă, brînză etc.) se asimilează în proporție de 92—95,5 la sută.

O alimentație ideală trebuie să fie însă mixtă, introducîndu-se astfel în organism toate substanțele alimentare necesare și asigurîndu-se asimilarea lor

— Ce are soțul tău?
— A cîștigat un turism la loterie.

optimă. Într-o alimentație mixtă bine condusă, asimilarea alimentelor e potențată reciproc de diversele principii nutritive. După datele prof. I. P. Razenkov, de pildă, un regim alimentar în care predomină albuminele animale favorizează sporirea capacității de asimilare a tuturor componentelor hranei, mai mult decît un regim în care predomină hidrocarbonatele (grîș, orez, macaroane, cartofi, piine, dulciuri etc.).

Un regim alimentar cu precădere gras favorizează o asimilare mai bună a hidrocarbonatelor și a substanțelor minerale.

Adăugarea la regimul alimentar a unui „supliment” de sare și calciu influențează pozitiv capacitatea de asimilare a principalelor substanțe alimentare (grăsimi, hidrocarbonate, azot).

Prepararea corectă mărește digestibilitatea alimentelor, mai ales a celor vegetale. Fărîmițarea și fierberea hranei distrug integritatea membranei celulare și conținutul celulei devine mai accesibil sucurilor digestive. Tot astfel, la încălzire, grăsimea cuprinsă în țesutul câmii se topește, se separă și devine mai accesibilă acțiunii sucurilor digestive și asimilării.

Dr. Igor Moreinis

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Lăptișorul de matcă

Lăptișorul de matcă este pomenit încă din antichitate în lucrările lui Aristotel, Pliniu și Virgiliu, care au descris aspecte din viața albinelor; totuși descoperirea lăptișorului de matcă aparține naturalistului olandez Swammerdan care, în jurul anului 1672, servindu-se de o lupă, îl distinge în celula de matcă.

În anul 1952, începe însă utilizarea pe scară largă a lăptișorului de matcă, după ce cercetători din diferite țări i-au relevat proprietățile regeneratoare pentru om, iar mai tîrziu Niehans pe cele antiastenice. Într-o lucrare apărută în 1957, biologul francez Alain Caillas afirmă că nici un alt aliment din lume nu reunește într-un volum atît de mic un conținut atît de prețios de substanțe, dintre care fiecare constituie un element de seamă, iar cercetătorul sovietic Poltev spune că lăptișorul de matcă este o „mină de sănătate” prin substanțele cunoscute și necunoscute pe care le conține.

Într-adevăr, valoarea lăptișorului de matcă și interesul mare pe care îl stîrnește sînt datorite unei nemaîntîlnite varietăți de substanțe. Astfel, pe lîngă proteine, zaharuri și grăsimi, în lăptișorul de matcă se află prezente, deopotrivă, vitamine, fermenți, hormoni și săruri minerale. Dintre vitamine, lăptișorul de matcă conține vitamina A, aproape întreg grupul vitaminelor B (în special B₁, B₂, B₆ și PP), vitamina C, vitamina E și vitamina H. Aminocizii existenți în lăptișorul de matcă au o funcție importantă în procesele de creștere și regenerare a organismului. Mineralele (fosfor, magneziu, potasiu, sulf, cupru etc.) și fermenții au rolul de a frîna procesele timpurii, de îmbătrînire și de a da omului mai multă forță de muncă, avînd efecte vitalizante, energetice, fortifiante.

Specialiștii în cosmetică atribuie lăptișorului de matcă proprietatea de a menține frăgezimea și tinerețea pielii. Prin folosirea cremelor cu adaos de lăptișor de matcă pielea devine elastică, întinsă, capătă prospețime, ridurile dispar.

Se pot prepara creme hrănitoare cu sau fără lanolină, la rece, folosindu-se un gram de lăptișor de matcă la 50g excipient (format din vaselină neutră, lanolină, untdelemn etc.). Aceasta se întinde în strat subțire pe pielea curată și se aplică comprese calde fără a masa,

rezorbția fiind suficient de rapidă. Se pot pregăti de asemenea cu mult folos, loțiuni de păr cu lăptișor de matcă pentru masarea rădăcinii părului. Loțiunea îndepărtează mătreața, întărește firul de păr și-i redă culoarea naturală.

Dr. R. E. Irinov

LEXICON MEDICAL

Eczema

Eczema este una din bolile de piele foarte des întîlnite. De aceea este bine să-i cunoaștem aspectul și evoluția pentru a ne adresa din vreme medicului pentru tratament, cît și pentru faptul că uneori sînt luate drept eczeme orice iritații care apar pe piele.

Boala poate apărea la orice vîrstă, de la copilul de cîteva luni și pînă la bătrînul trecut de 60—70 de ani. Localizarea ei nu „respectă” nici o regiune, putînd apărea la mîini sau la picioare, pe corp sau pe cap. Deși de cele mai multe ori eczema cuprinde o porțiune mică a pielii, de pildă numai oțeva degete, ea se poate întinde și pe întreaga suprafață a pielii.

Eczema începe cel mai adesea printr-o „placă” roșie pe care apar foarte curînd vezicule pline cu un lichid clar. Din cauza senzației de usturime sau mîncărime, urmată de scîrpinare, veziculele se rup și placa începe să zemuiească. După 7—8—10 zile, eczema se acoperă cu cruste și scuame, care se pot vindeca. În unele cazuri, însă, după un interval variabil (de luni sau ani), reapar veziculele însoțite de mîncărime și zemuire și boala se extinde sau apare în alte porțiuni ale pielii pînă atînoi neatinse.

Cuzelle care pot provoca apariția unei eczeme sînt numeroase. Boala apare frecvent la persoane care manipulează substanțe chimice sau medicamente ori după consumarea unor alimente (ouă, tocături, conserve de carne sau pește etc.). Infecțiile microbiene, intoxicațiile cronice sau sensibilizarea la factori fizici (frig, temperaturi înalte) sau chimici (vopsele de păr sau cele cu care se colorează îmbrăcămintea) pot de asemenea produce eczeme.

Cercetări sovietice au demonstrat că, în producerea și întîrținerea unei eczeme, un loc important îl ocupă starea sistemului nervos. Iată de ce, acei care suferă de această boală pot observa după oboseli mai mari, șocuri nervoase, insomnii, surmenaj intelectual, cum eczema lor se întinde, cum mîncărimea se accentuează.

Eczema sugarului și copilului se datorează, de cele mai multe ori, unor greșeli în administrarea alimentației lactate.

Tratamentul eczemei nu este simplu pentru că este dificil de descoperit cauza sau cauzele care au dus la apariția bolii, toamă pentru că ele sînt numeroase și variate. De aceea și vindecarea acestei afecțiuni este o problemă spinoasă cînd nu se cunoaște etiologia ei.

Oricum, cei care suferă de eczemă trebuie să facă numai tratamentele prescrise de medic și să respecte o serie de reguli de igienă generală. Trebuie să respecte un regim alimentar în care vor fi evitate mîncărurile piperate, ardeiate, câmurile conservate, mezelurile, peștele, băuturile alcoolice, brînzeturile prea sărate și fermentate, murăturile etc. La fel, atînci cînd e cazul, se va combate constipația. Pielea bolnavă va fi ferită de contactul cu apă, săpun și leșie, acestea fiind iritante pentru eczemă. Se vor evita oboseala și conflictele psihice.

Dr. Z. A. Barski

BRAZILIA

Secretele indienilor Karaja

Insula Bananal este una din bizarele riile geografice ale Amazoniei, cel mai mare bazin fluvial din lume. Această fișie de uscat înconjurată de apă — cum e definită o insulă — a luat naștere datorită capriciilor, unuia din cei o mie o sută de afluenți ai Amazonului, râul Araguai, care, la un moment dat, se desparte în două brațe subțiri, pentru ca să se unească apoi la 350 de kilometri în aval.

Bananal e socotită cea mai mare insulă de acest gen din lume. Deși se află în interiorul unei țări, e ruptă de restul lumii ca și semenele ei pierdute în imensitatea oceanelor, împrejurare care a hotărât în mare măsură soarta locuitorilor ei — indienii Karaja.

Așezarea lor, Fontura, aflată pe o stâncă înaltă, e alcătuită din câteva zeci de colibe; una dintre ele, mai izolată, e meloka — locuința șamanului, în care n-au acces femeile și bărbații care s-au făcut vinovați de păcate. Pe terenul defrișat din fața colibe se desfășoară serbări și își dau întâlnire vânătorii.

Cel mai răspândit vânat al indienilor Karaja îl constituie... șobolanii. Dar nu din cei care mișună prin subsolurile orașelor sau pe vapoare. Nu, șobolanii din Bananal corespund proporțiilor gigantice caracteristice în general Amazoniei. Un asemenea rozător care cântărește circa 200 de kilograme, capivar — cum îi spun indienii Karaja — poate speria ușor chiar vânătorii încercați. Indienii îl vânează cu ajutorul sarbakanului, un arc în formă de fluier, dar foarte lung, din care slobozesc săgeți otrăvite cu curara. În afară de șobolani, tribul mai consumă broaște țestoase de Araguai și pește, care se găsește din belșug în apele râului. Cele mai obișnuite soiuri de pești sînt piranhi, tucunares-ul cu nasul gros, pintadas-ul violet, precum și piracura, cel mai mare (și cel mai gustos — se spune) dintre peștii Amazonului, care cântărește pînă la 300 de kilograme și are o lungime de aproape doi metri și jumătate. Piracura nu e pescuit, ei vînat cu sulița. În zilele foarte călduroase, piracura se ridică la amiază din adîncuri și se oprește cam la 50 de centimetri de suprafața apei, unde adoarme. În aceste perioade, localnicii, instalați în canoe, se apropie pe nesimțite, căutînd să nu vină dinspre soare, deoarece peștele se sperie de umbra lor.

Operația nu e de loc simplă, așa încît atunci cînd izbutesc să se întorcă acasă cu trofee, Karaja își exprimă bucuria printr-o petrecere zgomotoasă: bărbații își împodobesc capetele tunse scurt cu smocuri de pene roz, iar în lobul urechii și în buza superioară își viră niște bucățele de lemn, mai late la bază și multicolore.

La fel procedează și cînd în insulă aterizează avioane care fac, de altminteri, curse regulate pînă acolo: din Rio de Janeiro pînă la Bananal nu sînt decît cinci ore de zbor, o nimica toată pentru Brazilia...

Acum cîțiva ani, oficialitățile au hotărît să construiască la 350 de mile nord de noua și ultramoderna capitală — Brasilia — o grandioasă Mecca turistică. S-au alocat importante mijloace bănești, vapoarele au început să care ciment, pietriș, armături metalice și curînd a fost înălțată prima clădire modernă — un hotel splendid. Se proiectau lucrări pe scară mare; au fost aduși bucătari din Rio, au fost invitați un ja-

ponez — mare specialist în amenajarea grădinilor, și un maître d'hotel italian cu studii în insulele Bahama. Pe lista de bucate figurau iahnie de broască țestoasă și o băutură locală — chichasa. Iar marile agenții difuzau prospecte care proclamau:

Un karaja gătit de sârbătoare.

„În centrul Braziliei, vă așteaptă insula Bananal, înconjurată de cele două brațe ale râului Araguai, care-și poartă spre mare tainele milenare. Vă așteaptă o pădure neatinsă de mîna omului, așa cum arăta în a șasea zi a făcerii lumii. Vă așteaptă, de asemenea, ospitalierul trib Karaja — un popor fericit, fără griji, care se îndeletnicește eu vînatul și pescuitul. Meșterii Karaja confecționează splendide statuiete de pămînt, apreciate pe bună dreptate atît de specialiștii în arta plastică, cît și de amatorii...”

În felul acesta poporul Karaja a devenit o curiozitate, iar cunoașterea lui a intrat, cum se spune, în costul biletului.

Karaja seamănă foarte mult între ei; bărbații, care se numără printre cei mai înalți indieni din America sînt splendid făcuți, cu musculatură armonios dezvoltată. Nici femeile nu sînt lipsite de grație. Toți insularii, de la mic la mare, au pe față două cerculețe, desenate cu suncul extrem de rezistent al unei plante de prin partea locului. Aceste rotocoale sînt însemnele tribului.

Tot așa arătau Karaja și în 1682, cînd au fost văzuți de primul european. Apoi, timp de aproape două secole și jumătate, legăturile tribului cu restul lumii au fost rupte. Spre norocul lor, insularii au trăit din vremi străvechi în Bananal, despărțiți de privirile primejdioase ale colonilor portughezi prin zidul de nepătruns al junglei și prin albiile late ale unor riuri care se revarsă des. Altminteri ar fi împărțit și ei soarta mai tuturor triburilor de pe țarm, nimicite de febra zahărului, a cafelei și a cauciucului.

Cîți locuitori a avut odinioară Amazonia? La o sută de ani după ce conchistadorul Francisco Orellan străbătuse cel dintîi Amazonul, timonierul unei expediții scria: „Indienii... sînt atît de

numeroși pe țarm, încît o săgeată trasă în văzduh nu cade jos, ci se oprește neapărat pe capul unuia dintre ei”. Dacă vrem să vorbim însă despre populația Amazoniei nu în metaforele croniclelor din veacul al XVII-lea, ci în limbajul nostru obișnuit de astăzi, facem o constatare zguduitoare: din cele circa două milioane de indieni, cîți existau la mijlocul veacului al XVII-lea în bazinul Amazonului n-au mai rămas decît vreo sută cincizeci de mii.

Contopiți cu natura Amazoniei, indienii cunoșteau multe secrete, parte dintre ele transmise europenilor, parte pierdute definitiv... Ei cultivau, bunăoară, tutun, îl recoltau și-l fumau; fierbeau legumele în ulei de palmier, care

late, negrul — poporul, portocafiul — minereul de cupru. Pe fundalul acestor lișii se profilează vulturul libertății. Stema Zambiei, la fel de sugestivă, cuprinde cascada Victoria, o cazma și un tîrnăcop — simbolurile agriculturii și industriei miniere; apoi un spic de porumb, o zebra, un vultur cu aripile desfăcute, precum și un bărbat și o femeie — o familie de truiditori africani.

...Aterizăm pe aeroportul din Ndola, oraș numit frecvent poarta Centurii de cupru (subsolul Zambiei cuprinde un sfert din rezervele de cupru descoperite în lumea capitalistă). Meritul descoperirii Centurii de cupru este atribuit, în genere, europenilor veniți pe acele meleaguri cu arma în mînă. De fapt, însă, populația băștinașă utiliza cu mult timp înainte minereurile, mai cu seamă „piatra de malachit”, din care extrăgea cupru.

Intr-adevăr, în regiunea Kariba arheologii au descoperit lingouri de cupru și unelte de cupru cu o vechime de cel puțin o mie de ani. Am văzut, de pildă, un enorm lingou de cupru oxidat, în formă de cruce, cîntărind aproximativ jumătate de chintal și avînd o lungime de aproape un metru. Mi s-a spus că, pe vremuri, cu o asemenea cantitate de cupru se putea cumpăra o sclavă frumoasă. Pe atunci, în multe țări din Africa centrală lingourile de cupru erau un fel de „monedă liber convertibilă”. Un alt mijloc de plată erau brățările fine de cupru. Oamenii înstăriți înșirau zeci de brățări de acest fel pe picior, obținînd un soi de cizme strălucitoare.

După sosirea europenilor, cele mai multe terenuri cuprifere descoperite de africani au fost abandonate, exploatarea minelor concentrîndu-se pe o fișie îngustă de pămînt extrem de bogată în minereu. Centura de cupru are o lungime de 225 kilometri și o lățime de 65 kilometri. În această regiune locuiesc circa 400.000 de oameni, 10 la sută din populația țării. Rezervele de minereu sînt estimate la 883 milioane de tone. La actualul nivel de exploatare, aceste rezerve ar fi suficiente pentru o sută de ani...

...Lusaka este una din cele mai tinere capitale din Africa. A luat naștere pe locul unui mic sat, cîndva reședință a unui șef al tribului lenje, pe nume Lusaka, faimos vînat de elefanți. După construirea căii ferate care face legătura între Salisbury și Centura de cupru, Lusaka a devenit o etapă pe această rută. În 1935, așezarea a fost ridicată la rangul de capitală. Alegerea a fost fericită, dat fiind că, situată în centrul țării, Lusaka posedă mari surse de apă potabilă, are o climă sănătoasă și agreabilă. Cu toate acestea, orașul n-a luat o dezvoltare mai accelerată, pe măsura posibilităților lui, decît după cel de al doilea război mondial.

Intemeiat ca un centru administrativ al coloniei, orașul e un important nod de comunicație și un centru comercial. Prin Lusaka trece magistrala transcontinentală care face legătura între Cairo și Capetown, precum și calea ferată Capetown-Congo. Din Lusaka se ramifică cîteva șosele: una către sud, pînă la Livingstone și cascada Victoria, alta către nord, spre Centura de cupru; în sfîrșit, a treia spre est, pînă la Fort Jameson și în Malawi. Un important aeroport în curs de construcție va fi terminat anul acesta.

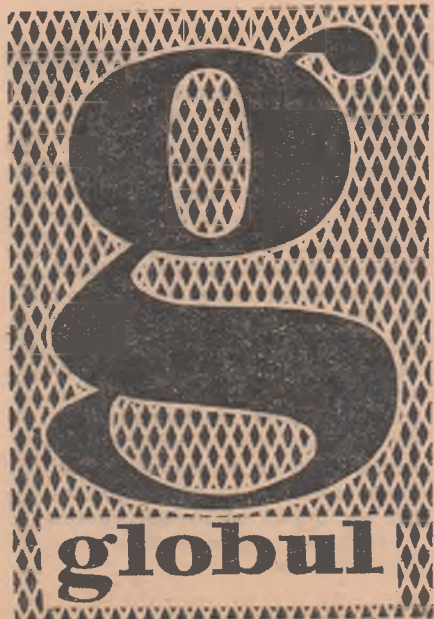
...Cascada Victoria — inima Africii cum i se mai spune — este un miracol al naturii. O masă asurzitoare de apă, cu o lățime de aproape două kilometri, se aruncă de la 120 de metri înălțime într-un vârtej clocotitor. Gigantica perdea albă se prăbușește fără istov cu un zgomot infernal. Ziua, zidul mișcător al apelor fluviului Zambezi este aureolat de un curcubeu...

Toamna, în timpul sezonului uscat, Zambezi seacă, și atunci se poate vedea albia cataractei. Dar de la jumătatea lui martie și pînă la jumătatea lui mai, în sezonul ploilor torențiale, cascada se preschimbă în Mosi-oa-Tunya: „Fumul care bubuie”. Atunci nivelul apelor atinge limita maximă. Împrejurimile cascadei sînt invadate de o vegetație luxuriantă, iar stîncile cu mușchi gros de culoarea smaraldului. Noaptea, pe clar de lună, cataracta strălucește multicolor.

Nu se poate face însă baie în Zambezi. Valurile rezezi îi pot ineca pe cei care s-ar aventura, ca să nu mai vorbim că peste crocodili sau hipopotami.

La cîțiva kilometri de cascada începe rezervația Livingstone, care adăpostește un mare număr de rinoceri, lei, girafe, antilope. Și tot acolo se mai poate vizita un alt muzeu insolit, sub cerul liber, în care meșteșugarii africani lucrează splendide obiecte de artizanat în lemn și metal. Arta triburilor barotse și luvale e transmisă din tată în fiu. La umbra baobabilor sînt expuse sute de mici opere de artă din mahon...

B. Poliakov

ZAMBIA

„Fumul care bubuie”

După dobîndirea independenței, Rhodesia de nord și-a schimbat numele în Zambia, inspirîndu-se din denumirea fluviului Zambezi, care-i străbate teritoriul. Contururile tînarului stat evocă imaginea unui fluture imens, cu o suprafață de aproape trei ori mai mare decît a Angliei. Dar Zambia nu are decît circa patru milioane de locuitori.

Pe coperta ghidului editat de guvernul zambian, cu prilejul proclamării independenței, se pot vedea drapelul și stema tînarului stat, însoțite de o explicație sugestivă: verdele de pe steag simbolizează solul fertil, colinele verzi ale Zambiei; cele trei dungi verticale semnifică: roșul — lupta pentru liber-

LUMEA CELOR CARE NU CUVÎNTĂ

Câini la expoziție...

La Moscova a fost recent organizată o expoziție de câini de vânătoare, polițisti și decorativi, la care asociații vânătoarești, cluburi și crescătorii de câini au prezentat peste 2000 de reprezentanți patrupezi a 40 de rase. Alături de „aristocrații” acestei lumi canine, trei celebri ogari pur sânge, care la fama lor de campioni au adăugat-o și pe aceea de vedete de cinema („joacă” în filmul „Război și pace”),

Campionul absolut Rain.

au putut fi admirați câini din rasa nordică „laika”, dogi, doberman, lupi Airedaleterrieri etc., cum și câteva exemplare de rase noi, create în U.R.S.S.: terrierul negru, ciinele de pază moscovit și ciinele scufundător.

Zilnic au fost organizate demonstrații practice, prilej pentru proprietari de a-și prezenta „odraslele” în acțiune. De mult succes s-au bucurat mărunții, dar curajoșii Airedaleterrieri, care nu pregetă să atace animale mult mai

Un alt medaliat : pekinezul Charley.

puternice și mai firoase decât ei. Alți câini și-au demonstrat talentul de paznici, grăniceri, vânători, ciobani, detectivi, salvatori. Campionul absolut al expoziției a fost însă Rain, un glorios ciine ciobănesc cu pieptul încărcat de medalii.

La 2 august a avut loc parada de încheiere, la care au luat parte premianții.

...Și în afara ei

● În cursul celui de al doilea război mondial, pe frontul sovietic au fost folosiți peste 60.000 de câini, instruiți special. Ei au descoperit milioane de mine pe teritoriile a 3.000 de localități.

● Un „al șaselea simț” încă nu in-

deajuns de cunoscut, ajută ciinilor să se întoarcă acasă de la depărțări de sute de kilometri. Setterul irlandez Lady, vândut la Iaroslavl și imbarcat în trenul de Moscova, a evadat la kilometrul 100 și s-a întors la fostul lui stăpîn după un timp record de câteva ore. Iar ogarul Sokol a făcut o ispravă similară, găsind drumul spre casă de la o distanță de 300 de kilometri.

● Cei mai buni ogari adulmecă vînatul mărunț, chiar o pasăre de numai 100 de grame, de la 50 de pași, deosebind fără greș mirosul pasării de cel al locului pe care a stat.

● Dintre cele aproape 400 de rase de câini existente astăzi, cele mai mari exemplare sînt ogarii scoțieni (90 cm înălțime în dreptul umerilor); cele mai mici ating abia 20 de centimetri.

ÎN VIRTUTEA TRADIȚIEI

Politețe fără cusur

Afluența de turiști străini în Japonia face ca deprinderile lor să nu mai aibă secrete pentru locuitorii insulelor nipone. Altfel stăteau lucrurile, însă, acum cincizeci de ani. Pe atunci în Japonia erau multe locuri necercetate de turiștii europeni sau americani. Dar tradiționala politețe japoneză, care cere ca oaspeții să fie întotdeauna bine primiți, nu excludea eventualitatea că într-o bună zi vizitatorii străini vor da o raită și prin cartierele sau localitățile nefrecventate de ei. De aceea, în instituțiile publice erau afișate un fel de îndrumătoare menite să-i obișnuiască pe japoanezi cu obiceiurile străinilor. De exemplu:

„Nu uitați că la teatru și în alte locuri publice doamnele engleze nu-și scot pălăria.

Soții și soțiile englezi obișnuiesc să meargă pe stradă la braț.

Dacă un străin își scoate ceasul din buzunar înseamnă că e ocupat și se grăbește. În consecință, e cazul să plecați.

E greșită părerea că străinii răspund întotdeauna cu amabilitate la cererea de a împrumuta bani.”

Firește, astăzi japoanezii știu mai mult decât spun aceste sumare indicații.

R. Vorobiov

MAȘINA BLESTEMATĂ

Automobilul de la Sarajevo și victimele lui

Automobilul era încă la începuturile sale. Dar pentru moștenitorul tronului uneia dintre marile puteri ale Europei, imperiul austro-ungar, tehnica automobilistică făcuse un pas înaintea nivelului ei general de dezvoltare: lui Franz Ferdinand, nepotul bătrînului Franz Joseph și succesorul lui în fruntea împărăției cezaro-crăiești, i s-a construit și pus la dispoziție, în 1914, un automobil special, ale cărui performanțe tehnice depășeau tot ce se realizase pînă atunci în acest domeniu. Cu acest automobil de un roșu strălucitor a pornit arhiducele, însoțit de soția sa, ducesa de Hohenberg, în inspecția — fatală pentru el — în cursul căreia s-a produs atentatul ce a servit drept pretext pentru declanșarea primului război mondial. Pernele automobilului arhiducal au fost stropite atunci, pentru prima oară, cu sânge.

Cîteva săptămîni mai tîrziu, după ce războiul fusese declarat, din Sarajevo pleca, îndreptîndu-se spre unul din sectoarele frontului austro-sîrb, comandantul celui de-al cincilea corp de armată austriac, generalul Potiorek. Generalul călătorea în același automobil în care fusese ucis Franz Ferdinand. Dar nu i-a fost dat să stăpînească frumoasa mașină mai mult de 3 săptămîni: comandînd o ofensivă, el a suferit la Valjevo o răsunaătoare înfrîngere în urma căreia a fost revocat, ceea ce l-a făcut ca în scurt timp să-și piardă mințile și să moară în mizerie.

Cîte victime o mai fi făcut automobilul roșu în anii războiului, nu se

știe: drumul său a putut fi din nou cunoscut abia după încheierea armistițiului. Devenit, în 1919, proprietatea unuia dintre guvernării Iugoslaviei postbelice, el își păstrează stăpînul doar patru luni. În acest scurt interval noul proprietar al automobilului roșu suferă patru accidente; după al patrulea, pierzîndu-și brațul drept, ordonă ca automobilul să fie vîndut. Dar mașina singerie avea de-acum fama că e blestemată: nimeni nu mai vrea s-o cumpere. Pînă la urmă se găsește totuși un amator, gata să înfrunte orice „blestem”: doctorul Srkis, fiind om de știință, nu e superstițios. Dar nu poate găsi nici un temerar care să se angajeze ca șofer la volanul mașinii „blestemată”. Și, ca atare, trebuie să învețe să-și conducă singur automobilul. Poate că tocmai în slaba sa pregătire ca șofer constă și explicația împrejurării că după șase luni mașina s-a răsturnat la marginea unei șosele. Corpul doctorului Srkis, strivit, a fost găsit sub mașină. Automobilul, însă, era nevătămat...

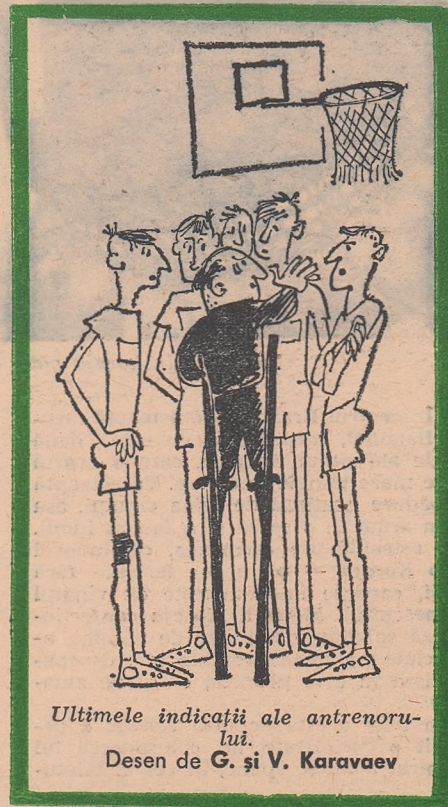
Noul proprietar al mașinii este din nou un medic. El nu moare într-un accident pentru că, amenințat să moară... de foame (toți clienții îl abandonează), se descotorosește de mașină după numai cîteva săptămîni.

Următorul ei proprietar este un sportiv elvețian, alergător-automobilist. Dar nici acesta nu o stăpînește prea mult. Circulînd într-o zi cu mare viteză, mașina derapează și atinge un zid; conducătorul ei este proiectat peste parbriz, își frînge coloana vertebrală și moare pe loc. Încă o dată mașina rămîne intactă...

Abia după ce a făcut alte cîteva victime, mașina arhiducelui a fost scoasă din circulație. Cumpărată și reparată pe contul statului austriac, mașina a fost expusă într-un muzeu din Viena.

Au trecut anii. A început cel de-al doilea război mondial, cu vremelnicele victorii și definitivele înfrîngeri ale hitlerismului. Mașina vegeta liniștită în muzeul vienez. Pînă cînd într-o zi, un bombardament aerian aliat, efectuat asupra capitalei Austriei ocupate, loveste din plin muzeul în care se afla și automobilul arhiducelui Franz Ferdinand. Din mașina singerie nu s-a mai găsit nici urmă.

VI. Polikarpov

Ultimele indicații ale antrenorului.
Desen de G. și V. Karavaev

EVRIKA !

Morfeu, un bun sfetnic

Se spune că Arhimede ar fi descoperit principiul care-i poartă numele în timp ce se afla în baie. Împrejurare explicabilă, de vreme ce e vorba de o lege a hidrostatiei. Mai puțin obișnuite par, însă, soluțiile geniale găsite în timpul somnului.

În toamna anului 1619, filozoful și matematicianul René Descartes a trăit un eveniment despre care aflăm chiar din însemnările savantului. Într-o noapte a avut trei vise care l-au ajutat să descopere „o știință uluitoare”. Specialiștii socot că această „știință uluitoare” ar putea să fie ori matematica

universală, ori ideea introducerii în algebră a unor simboluri literale unice, ori, în sfîrșit, întrezărirea principiului fundamental al geometriei analitice — posibilitatea de a exprima cantitățile prin linii, iar liniile prin ecuații algebrice.

Un vis revelator a avut și D.I. Mendeleev după ce încercase zadarnic să concretizeze ideea sistemului periodic al elementelor într-un tabel. „Am văzut în vis un tablou — a consemnat în însemnările sale chimistul rus — în care toate elementele erau așezate la locul lor. În aceeași clipă m-am trezit și mi-am notat imaginea pe un petec de hîrtie. Ulterior am constatat că a fost nevoie de o singură rectificare”.

Chimistului german A. Kekule i-au

apărut în vis niște lanțisoare lungi, imaginea tradițională a legăturilor chimice, care cînd se apropiu, cînd se depărtau încolăcindu-se ca niște șerpi. „Dar ce-i asta? citim în descrierea visului făcută de chimist. Unul din șerpi și-a înhățat propria-i coadă și a început să se rotească în fața mea, parcă în bătaie de joc. M-am trezit subit și mi-am petrecut restul nopții elaborînd o nouă ipoteză”. Așa s-a născut prima formulă de structură a benzenului.

Un alt om de știință, matematicianul Henri Poincaré, a descoperit în somn soluția unei dificile operații de integrare la care lucrase o noapte fără să-i dea de capăt. El a visat că se afla în sala de curs și expunea studenților procedeul de integrare. Deșteptîndu-se, nu i-a rămas decât să-și noteze soluția sugerată de Morfeu.

Compozitorul italian Tartini obișnuia „să audă” în somn melodiile viitoarelor sale lucrări, iar Pușkin avea totdeauna pregătite pe noptieră cîteva file de hîrtie pentru a-și nota versurile pe care i le inspirau visele.

EFECTE LENTE

Omul și pămîntul

Activitatea economică a omului are, asupra scoarței pămîntului efecte comparabile cu cele ale forțelor naturii. Ultimele cercetări asupra mișcărilor scoarței terestre au dovedit că extracția petrolului, a gazelor și apelor subterane a avut ca rezultat, în unele regiuni, afundarea terenului. Procesul e cu atît mai sensibil cu cît asupra unor terenuri apasă greutatea imense. S-a constatat, de exemplu, că orașul Tallin, capitala Estoniei, se afundă cu cîteva centimetri pe an, iar Moscova cu 2,4 milimetri în același rîstimp. În schimb, în alte locuri solul se ridică. Măsurătorile au arătat că munții Caucaz se înalță cu aproximativ un centimetru pe an.

În sanctuarul Reichului hitlerist

(Urmare din pag. 4-a)

sînt fleacuri. În ochii mei, povestea asta cu minarea n-are nici o valoare.

Majoritatea explicațiilor pe care le tot aud se reduc la un singur lucru: nu se poate, nu se poate, nu se poate. E o rușine să nu poți repera Londra noaptea. Și eu trebuie să dau crezare idiotului care flecărește într-una: „Da, mein Führer, cînd englezii atacă Dortmund-ul, cu actuala lor metodă pot arunca cu precizie bombe asupra unor clădiri cu o lățime de 50 m și o lungime de 250 de metri”. Imbecilul. Și Londra, cu un diametru de 50 de km, nu poate fi descoperită. Nu poate găsi Londra, care se află la numai 150 de kilometri de țarm!

Christian: Pe frontul de răsărit situația e neschimbată.

Hitler: Ați citit raportul lui Stalin, ordinul de ieri, în care indică exact numărul diviziilor de infanterie motorizate, de tancuri și infanterie? Cred că tot ce s-a spus e adevărat.

(În seara zilei de 24 iulie, radio Moscova transmisese, într-un comunicat special al Sovinformului, un ordin al Comandantului Suprem către generalii Rokossovski, Vatutin și Popov, în care se indica numărul diviziilor germane care participau la bătălia de la Kursk, pierderile suferite de hitleriști și se arăta că planul german al ofensivei de vară eșuase complet).

Warlimont: Referitor la operația „Citadela”?

Hitler: Da, la „Citadela”...

(În cursul bătăliei de la Kursk, Armata Sovietică a nimicit grupările de șoc și, trecînd la contraofensivă, la 5 august a eliberat Orelul, iar la 23 august Harkovul. Într-o lună și jumătate, trupele sovietice au distrus 30 de divizii germane și 3.500 de avioane, menținîndu-și superioritatea asupra inamicului. Aceasta a însemnat apusul strategiei ofensive germane. Din acel moment armata hitleristă a început să „înainteze” numai spre apus.)

(După „Nedelea”)

CERETI
tofe din lînă pură,
cu fire fine,
superioare
produse de

LIBERTATEA
SIBIU

VARIAT
SORTIMENT
DE DESENE ȘI CULORI

CELOSTUF BRAILA

ȘOSEAUA VIZIRULUI km. 10,

tel. 6.100, telex 18.

Produse: CELULOZE

• celuloză pentru celofibră din stuf și lemn, celuloză papetară sulfat din stuf.

HIRTII:

• hîrtie velină de scris, hîrtie offset, hîrtie tipar înalt și adînc.

CARTOANE:

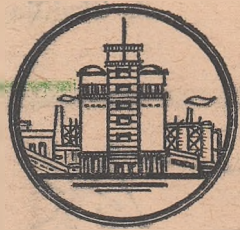
• carton duplex, carton triplex.

PRODUSE CLOROSODICE:

• sodă caustică electrolitică, hipoclorit de sodiu, hipoclorit de calciu, bioxid de clor, acid clorhidric, apă de clor, clor lichid.

La produsele grupelor: celuloze, hirtii și cartoane se pot face comenzi pentru export prin:

Cartimex București, str. 13 Decembrie, nr. 3.
Chimsimport București, bd. Republicii nr. 10.

**COMBINATUL
CHIMIC
FĂGĂRAȘ**

Regiunea Brașov Telefon 15-20

Produce și livrează,
pe bază de comandă
fermă la prezentare:

- Oxigen tehnic
- Cu repartiție: • Bachelită praf
- Novolac solid
- Novolac alcoolic
- Fenoplac

Informații suplimentare
la Serviciul Desfaceri al
Combinatului. Telefon 15-20

TURIȘTI!
ÎN TRE PIATRA NEAMT ȘI CHEILE BICAZULUI
LA Km.35
CABANA COOP. TEPEȘENI

 CAZARE ÎN CONDITII IRE PRO- ȘABILE	 MÎNCĂRURI CALDE ȘI RECI, MINUTURI	 LOC DE PARCARE PENTRU AUTO- TURISME	 PRIN TEL. 46 OF. BICAZ ARDEAL RETINETI LOCURI
--	--	---	---

GALLUS COLOROM

VOPSEȘTE
ORICE ȚESĂTURI

- MĂTASE
- BUMBAC
- LÎNĂ
- ROCHII
- HAINE
- BLUZE

COMPLEXUL
PENTRU INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU BAȘINI
UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHII
DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT.

Economice, stabile, grosimi uniforme,
randament sporit la croire, perfect
plane, formate practice, se pot furni-
rui etc.

DOMENII DE UTILIZARE

- Mobilier
- platoane
- pereti despărțitori
- amenajări interioare
- vagoane tramvaie
- lambriuri
- construcții navale etc.

Greutate specifică 60
kg/mc.

Grosimi: 8, 12, 16, 19,
22 mm.

Formate: 3660/1830
1830/1830, 2440/
1830, 1220/1830
mm.

**C.I.L.
BRAILA**

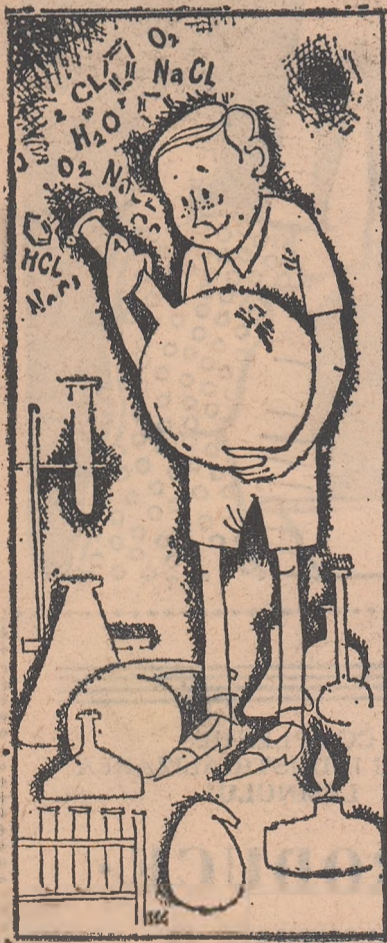

...Dar și spectatorii ciroului din Tbilisi.

Copilul minune

Băiatul meu era la vîrsta cînd te puteai aștepta, în orice clipă, să-și exprime inevitabila nedumerire. Cîteva cuvinte cu un mic semn de întrebare în coadă, care atîrnă deasupra capetelor sărmanilor părinți ca sabia lui Damocles. Mai devreme sau mai tîrziu, sabia cade :

— Tată, de unde vin copiii ?
Nimeni și nimic nu poate să răspundă convenabil la această întrebare, nici școala, nici almanahul „Vreau să știu tot”, nici volumul 51 al Marii enciclopedii sovietice. Fiecare părinte se descurcă cum poate. Cu condiția să țină seama că istorioarele sentimentale despre barză, varză etc. nu prind. M-am convins o dată mai mult de acest adevăr cînd m-am uitat în ochii curioși ai băiatului meu.

— Hai, spune-mi, de unde vin ?
Mă privea cu ochi de *boa constrictor*, iar eu mă simțeam ca un biet iepure de casă.
Disperat, am hotărît să încerc o experiență pedagogică îndrăzneată :
— Vezi tu, băiatule, trupul omului, ca de altminteri al tuturor animalelor, se compune din proteine, grăsimi, hidrați de carbon, case și alte elemente chimice. De aceea, cînd părinții hotărîsc să-și procure un copil, mama se duce la un magazin special, cumpără aceste elemente, apoi le amestecă. În urma unor reacții chimice complicate ia naștere un copil.
— Curios, mi-a răspuns băiatul, cum-păraturile le faci de obicei tu, dar la magazinul ăsta se duce mama.
Asta a fost, însă, numai începutul.

A doua zi el mi-a cerut rețeta exactă a elementelor și tehnologia preparării lor.

După o consfătuire fulger cu nevastă-mea, i-am dictat :
— 200 g de acid polimacaronic se amestecă — treptat — cu 173 g de unt de vacă. Apoi se adaugă 230 g de petrol lampant sulfobenzolat și 27 g de clorvalocordină. Amestecul se încălzește pînă la 75 grade Celsius, se filtrează și se ține la rece. După 48 de ore copilul e gata.

Băiatul și-a notat toate astea, a spart pușculița și a dispărut.
Profitînd de acest scurt răgaz am trecut în revistă, febril, toate consecințele posibile ale experienței și am înțeles că după ce am imprimat întregii afaceri această orientare, nu mai puteam da înapoi.

Cum era de așteptat, a doua zi băiatul meu era dezamăgit.
— Spune drept, tată, nu cumva ai greșit ? N-am găsit nicăieri acid polimacaronic, iar în loc de clorvalocordină mi s-a oferit valocordină pură.

— Dar ți-am spus, pușor, că reacțiile astea se vînd numai adulților și numai la magazine specializate.
— La maternitate vrei să spui.
— Da, sigur, la maternitate și în cantități limitate.
— Și nu pot fi înlocuite cu nimic ?

S-a agățat cu încăpăținare de această idee și s-a așternut pe treabă. Petrecea zile întregi printre retorte, jonglînd cu tot ce putea fi amestecat, dizolvat, ars sau topit. Ne temeam să-l lăsăm singur ca nu cumva să se intoxice sau să dea foc casei. Ne simțeam ca pe un butoi cu pulbere și, în secret, ardeam de dorința să aflăm adevărul. Dar să-l aflăm de la altcineva. Băiatul credea, însă, cu tărie în miracolele chimiei. Numai o minune ne mai putea salva...

Într-o zi, întorcîndu-mă de la lucru m-am oprit în prag cu gura căscată. În cameră domnea o ordine desăvîrșită. Valerka al meu își demontase laboratorul. Pe masă se afla o singură retortă în care un ghemotoc roz orăcăia din răspuțeri : „U-a-a-a ! U-a-a-a !”

— Ce-ce-ce-i asta ? m-am bilbiit.
— Nu speram să reușesc. A fost foarte greu. Nici nu știu unde mîe capul... Trebuie să fac rost de lapte... Dar recunoaște sincer, babacule : nu-i așa că ai vrut să mă duci ? Că trebuie o cantitate dublă de acid polimacaronic ?

M-am uitat la nevastă-mea, nevastă-mea la mine și amîndoi la Valerka. A naibii afacere ! Să fie într-adevăr nevoie de o cantitate dublă din acidul ăsta ? E nemaipomenit cum pînă la urmă copiii ghicesc singuri adevărul !

F. Bușanski

Fotbal

Echipele au ieșit pe teren animate de un țel comun : să termine cît mai repede meciul de campionat și, dacă se putea, fără evenimente deosebite.

Cînd nu stăteau loculii, apărătorii se mișcau agale și nu scăpau prilejul să trimită mingea, de la centrul terenului, spre propria poartă. Mijlocașii executau niște obscure și antice combinații, pasîndu-și mingea în triunghi, iar cînd li se părea că reținerea mingii depășea limitele recenței, o proiectau, cu un

șut puternic, hăt departe în aut. Ce-l drept, înaintașii ataca poarta adversă, dar cu calculul — de o uimitoare precizie — ca balonul să treacă la trei metri în stînga ei și la cinci metri în dreapta. Dacă, totuși, li se întîmpla să centreze, mingea zbura direct în brațele portarului somnolent.

Crainicul-reporter aștepta, se trezea și din cînd în cînd îi îmbărbăta pe spectatori cu promisiunea unei faze interesante sau cu o sumară analiză a originalei variante tactice elaborate de antrenor. Și, într-adevăr, faza interesantă se ivi : din greșeală, un jucător călcă pe picior pe un altul, acesta se enervă și-l fugări pe primul timp de un minut, străduindu-se din răspuțeri să-i ardă una unde s-o nimeri.

La începutul reprizei a doua înaintașii prezentară cîteva procedee de tehnică individuală, însușite în timpul antrenamentelor efectuate în cele mai bune stațiuni de odihnă : jucară mingea cu călcîiul, cu obrazul și cu alte părți ale corpului. La un moment dat, însă, un jucător servi mingea partenerului lui atacant cu atîta perfidie (era evident că avea cu el o veche răfuială) încît acestuia nu-i mai rămase decît să înainteze. Dar n-avea chef de înaintare și făcu o mică plimbare spre aripa stîngă, apoi spre aripa dreaptă și în cele din urmă reveni în centru cu mingea cu tot. În tot acest timp partenerii lui nu se deranjă, iar adversarii nu se treziră din moțaială. În fața acestei situații atacantul se învioră subit, făcu cîteva pași de twist și, apropiindu-se de apărător, căzu. Apărătorul nu se lăsă mai prejos și se întinse și el pe iarbă. În timp ce în jurul lor se agitau medicii și arbitrii, jucătorii schimbă

Lovitura de la 11 metri.

Desen de A. Grunin

părerii despre vreme și se înțeleseră să-și petreacă seara împreună. Spre sfîrșitul meciului, nervii cîtorva jucători tineri cedară și ei începură să asalteze poarta. Apărătorii interveniră, însă, la țanc și competent. Dar arbitrii nu dictară lovituri de pedeapsă de la unsprezece metri. Nu se trezeau decît pentru a consulta cu nerăbdare cronometrele. În cele din urmă răsună fluierul final. Mai devreme cu treizeci de secunde.

Toate acestea au fost urmărite de bună voie, la fața locului, de 50 000 de spectatori cu înfățișare de oameni normali și de încă alte cîteva milioane de telespectatori, radioascultători (cifra nu cuprinde pe spectatorii involuntari : membri de familie, vecini, trecători, călători în mijloacele de transport în comun).

Ne vedem de treabă

Nenea Vasea și cu mine lucrăm la un sector al Administrației de clădiri. Îmi amintesc că am fost repartizați acolo cînd locatarii abia se mutaseră în clădirile nou-nouțe. Am inspectat locul din ochi, ne-am răsucit cîte o țigară cînd, deodată, ne-am pomenit cu tehnicianul Kolea :

— Lăsați fumatul, băieți, și apucați-vă să faceți aici un strat de flori !

Timp de o săptămînă am nivelat terenul, apoi am săpat și am aranjat stratul. După toate regulile artei.

Luni ne-am apucat de greblat, am sădit florile și ne-am așezat să fumăm o țigară. Cînd colo ne-am pomenit din nou cu tehnicianul Kolea :

— Amînați fumatul, băieți ! Poruncă de la șefu' : desființați stratul de flori și asfaltați locul !

Fie și așa. Am nivelat terenul, apoi a sosit mașina și am turnat asfaltul.

Luni am stropit terenul asfaltat, l-am măturat frumos și ne-am scos cîte o țigară. Dar, ca din pămînt, în fața noastră a răsărit tehnicianul Kolea :

— Amînați fumatul, băieți, și săpați un șanț pentru cablu. Dispoziție de la șefu' !

Ce să-i faci, șefu' știe cum e mai bine. Am spart asfaltul, am săpat șanțul și am așezat cablul. Apoi a sosit mașina și am asfaltat terenul.

Luni am făcut ultimele retușuri și ne-am aprins cîte o țigară.

Tehnicianul Kolea a sosit în goana mare :

— Spargeți asfaltul, băieți, și turnați beton, pentru că altminteri cablul are să prindă umezeală !

Zis și făcut. Am spart asfaltul, am pregătit betonul. A venit mașina. Luni totul a fost gata. Am virat mîna în buzunar să-mi scot o țigară, dar tehnicianul Kolea mi-a luat-o înainte :

— Ce-i tot dați zor cu fumatul ? Dispoziție de la șefu' : construiți repede două chioșcuri, unul pentru flori, altul pentru înghețată.

Nu-i mare lucru să construiști două chioșcuri. Am adus scinduri, le-am aranjat cum trebuie și le-am vopsit.

Luni am adunat resturile. Ne-am aprins cîte o țigară. Apoi a venit în fugă tehnicianul Kolea :

— Repede, băieți, tirnăcoapele !
— Ce să facem cu ele ? a vrut să știe nenea Vasea.

— Poruncă de la șefu' : să construiști aici un garaj.

Am dărimat chioșcurile. Am adus cărămizi, tablă și toate cele de trebuință. O bună bucată de vreme am chibzuit cum e mai bine. Că doar garajul nu-i colibă, ci casă pentru mecanici.

Cînd l-am auzit pe tehnicianul Kolea gîfîind lîngă noi, în garajul cel nou se și odîhneau două mașini.

— Jos cu el, ne-a strigat Kolea, să-l faceți una cu pămîntul ! Copiii n-au unde să se joace !

L-am făcut una cu pămîntul. Am înfipt stîlpii și am agățat coșul găurii în care copiii aveau să arunce mingea, apoi am împrejmuț locul cu un gîrduț.

Copiii au prins să se zbenguie iar noi, mulțumiți, ne-am aprins cîte o țigară.

Dar uite-l și pe tehnicianul Kolea.
— Au fost încălcate normele, ne-a strigat el, spargeți asfaltul, fraților ! Copiii trebuie să se joace pe iarbă !

Ne-am apucat de treabă, am spart ce era de spart și am cărat ce era de cărat. Pe urmă am nivelat terenul și am sădit iarbă.

În sfîrșit, ne-au chemat la sediu și ne-au dat prime pentru șase luni de muncă asiduă. Ne-am numărat banii, am băut cîteva pîhărele după datină și ne-am dus la cinema.

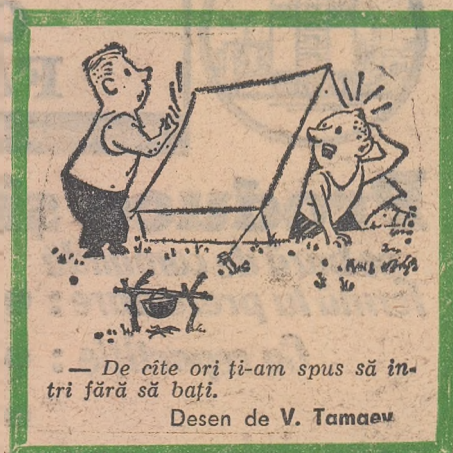
A doua zi dimineața ne-am prezentat la datorie, pe terenul nostru. Ne cam durea capul, că de ! nu prea ținusem socoteala pîhărelelor băute. Ne aflam, însă, în exercițiul funcțiunii și nu era chip să ne dregem.

— Ia și tu o țigară, mi-a întins nenea Vasea pachetul de „Belomor”.

...Tehnicianul Kolea a venit mîncînd pămîntul :

— Dărînați gardul, flăcăi ! La dracu' cu stîlpii ăștia ! Faceți un strat de flori !

A. Gladilin

— De cîte ori ți-am spus să intri fără să bați.

Desen de V. Tamaev